

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Martina Lišková

Volby do zastupitelstva obce jako projev účasti občanů na místní správě

Bakalářská práce

Olomouc 2012

„Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Volby do zastupitelstva obce jako projev účasti občana na místní správě vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.“

V Lutíně dne 15. března 2012

OBSAH

ÚVOD	4
1. Samospráva	5
1.1 Historie a pojem samosprávy	5
1.2 Zakotvení samosprávy	6
1.3 Samospráva v EU	7
2. Obec	9
2.1 Typy obcí	9
2.2 Samostatná a přenesená působnost	11
2.3 Území obce	13
2.4 Ekonomický prvek obce	14
3. Občan obce	16
3.1 Práva občanů obce	17
4. Orgány obce	21
4.1 Zastupitelstvo obce	21
4.1.1 Zasedání zastupitelstva	24
4.2 Rada obce	24
4.3 Další orgány obce	25
5. Volby do zastupitelstva obce	27
5.1 Právní zakotvení	27
5.2 Pojem	28
5.3 Volební instituty a systém	28
5.4 Právo volit	29
5.5 Právo být volen	30
5.6 Volební orgány	30
5.7 Volební strany a kandidátní listiny	32
5.8 Volební okrsky a volební obvody	35
5.9 Seznam voličů a zveřejňování informací	36
5.10 Volební místnost a volební kampaň	36
5.11 Stručný popis voleb a ukončení hlasování	37
5.12 Zjišťování výsledků voleb	39
5.13 Dodatečné volby, opakované volby a opakované hlasování, nové volby	41
6. Soudní přezkum	42
6.1 Volby do zastupitelstva města Krupka	42
6.1.1 Ústavní soud	44
6.1.2 Druhé (opakované) volby	45
6.1.3 Třetí (opakované) volby	47
ZÁVĚR	49
POUŽITÁ LITERATURA	51
ABSTRAKT	53
KLÍČKOVÁ SLOVA	54

ÚVOD

Tématem této bakalářské práce jsou volby do zastupitelstva obce jako projev účasti občanů na místní správě. Cílem práce bude uceleně popsat průběh voleb do zastupitelstva obce za využití platných právních předpisů. V první polovině práce nejdříve obecně vymezím pojem místní správy, budu se tedy zabývat pojmy jako jsou samospráva, její historie, právní zakotvení a jak se samospráva projevuje v rámci Evropské unie. Pojem samospráva je neodmyslitelně spojen s obcemi, jako základními jednotkami územní samosprávy, proto se v další části práce zaměřím na záležitosti týkající se obce, jako jsou její typy, výkon samostatné a přenesené působnosti, nedílnou součástí práce bude také pojem občan obce a jeho práva a dále zde bude kapitola věnující se orgánům obce se zvláštním zřetelem na zastupitelstvo obce.

Ve druhé polovině práce se zaměřím na institut voleb. Nejdříve na právní zakotvení, dále na vlastní pojem voleb, práva občanů týkající se voleb, volební orgány a dále na vlastní průběh voleb do zastupitelstev obcí. Na konci uvedu konkrétní příklad ze soudní praxe týkající se voleb do zastupitelstev obcí.

Téma místní správy a institut voleb jak obecně, tak speciálně jako voleb do zastupitelstev obcí, jsou již zpracovány v mnoha publikacích mnoha autorů a já ve své práci některé z nich využiji, ovšem největším pomocníkem při psaní bakalářské práce mi budou platné právní předpisy, jako jsou Ústava České republiky, zákon o obcích a zákon o volbách do zastupitelstev obcí. V neposlední řadě samozřejmě využiji i své vlastní znalosti načerpané za dobu studia na právnické fakultě.

V poslední části svojí práce se zaměřím na konkrétní příklad ze soudní praxe, kdy se rozhodovalo o neplatnosti voleb do zastupitelstva obce z důvodu uplácení voličů. Myslím si, že tento institut stále není v právních předpisech řádně upraven a čeští zákonodárci by se měli více zaměřit na úpravu tohoto problému, protože s vývojem naší společnosti a poklesem sociálního standardu některých vrstev společnosti lze důvodně předpokládat, že tento nešvar se bude nadále rozšiřovat a je důležité být připraven tyto problémy řešit v čas.

V práci vždy nejdříve vysvětlím základní pojmy týkající se daného tématu a poté se zaměřím na vlastní obsah. Na konci práce se budu zabývat příkladem z praxe týkající se tématu bakalářské práce.

Při psaní bakalářské práce jsem využila metody popisné, systémové a srovnávací. Bakalářská práce je zpracována k 31. březnu 2012.

1. Samospráva

1.1 Historie a pojem samospráva

Samospráva je institutem, který se vyvinul již v dobách starověkých států, v římském impériu,¹ ale jeho rozmach se dá datovat do období středověku. Počátky územní samosprávy v České republice navazují na rozpad feudalismu a nástup konstituční monarchie, konkrétní projevy jsou spojeny s revolučním rokem 1948.² Všeobecně je Česká republika známa svou samosprávnou tradicí převážně z doby první republiky, tedy z let 1918 až 1939. Poté, za vlády komunistické strany do převratu v roce 1989, se nedá o samosprávě příliš hovořit, byla potlačována a toto období lze charakterizovat jako postupné odstraňování dosavadního pojetí obecné samosprávy.³ Návrat k samosprávným tradicím lze tedy datovat až s vývojem demokratického právního státu. Na základě článku 100 odstavce 3 Ústavy bylo ústavním zákonem číslo 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků zřízeno k 1. lednu 2000 14 vyšších územních samosprávných celků (dále jen „krajů“).⁴ Krajské úřady ovšem začaly fakticky existovat až po volbách, které se uskutečnil 12. listopadu 2000.

Veřejná správa se v České republice dělí na státní správu, samosprávu a jinou ostatní veřejnou správu.⁵ Samospráva má charakter územní, zájmový a zbytkový. Samospráva je tedy součástí veřejné správy a je uskutečňována prostřednictvím veřejnoprávních korporací odlišných od státu (obce, kraje).⁶ Stát jim svěřil jistý okruh správy, kterou si vykonávají samy. Stát samosprávu dozoruje, ale až následně, nikoli průběžně. Je zde uplatňován prvek samořízení a samoregulace. Působí navenek vůči adresátům, tak dovnitř vůči sobě, vůči svým správním orgánům. Je vykonávána vlastním jménem, na vlastní odpovědnost pomocí vlastních prostředků.⁷ Je jedním z principů demokratického právního státu.⁸

Výkon územní samosprávy vyžaduje, aby se stát, jako primární nositel veřejné moci, zřekl části svých pravomocí a přesunul je právě na územní samosprávu. Centralizace moci v jednom centru je na újmu občanům, protože centrální moc nezná aktuální potřeby a problémy občanů v daném místě a území. Orgány územní samosprávy jsou seznámeny s potřebami obyvatel a mohou je tedy lépe řešit a pečovat tak o spokojenost a blaho občanů.

¹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 302

² SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 303

³ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 304

⁴ čl. 1 z. č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

⁵ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 19

⁶ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 297

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 20

⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 22

Hlavním posláním obce je pečovat o všestranný rozvoj svého území a potřeby svých občanů, při plnění svých úkolů chránit též veřejný zájem.⁹ Představitelé územní samosprávy dbají o příznivý rozvoj území obce, o občanskou vybavenost a spokojenost svých občanů. Vztah státu a samosprávy vystihuje pan Zdeněk Koudelka ve své knize Samospráva větou: „Stát může existovat bez samosprávy, samospráva bez státu nikoliv.“¹⁰ Stát může zasahovat do činnosti územních samosprávných celků jen způsobem stanovených zákonem a vyžaduje-li to ochrana zákona.¹¹

Moc soudní může také zasahovat do samosprávy a to přezkumem právních aktů samosprávy a to ve správním soudnictví, anebo v rámci ústavního soudnictví přezkumem nařízení a obecně závazných vyhlášek orgánů územní samosprávy, což jsou normativní právní akty.¹² Ústavní soud může takovéto akty zrušit, nikoli pouze změnit.

Model smíšené státní správy a samosprávy, který funguje v České republice, umožňuje státu, aby využil existence územní samosprávy k tomu, aby za něj vykonávala část státní správy. Na územní samosprávu je vlastně přenesen výkon státní správy, což je charakteristické pro spojený model výkonu veřejné správy.¹³ Chce tím samozřejmě přiblížit státní správu jednotlivým občanům, ale primárně jde o ušetření velké masy finančních prostředků státu. Občan jako laik a osoba příliš neznalá poměrů v organizaci české veřejné správy, často nerozlišuje, zda jeho potřeba spadá pod výkon státní správy nebo samosprávy, proto v očích občanů tyto dva instituty často splývají v jeden, což je ovšem podle mého názoru na jedné straně věc kladná, protože zde vidíme opravdové přiblížení státní správy a samosprávy přímo k občanovi.

1.2 Zakotvení samosprávy

Právo na územní samosprávu je v České republice, na rozdíl od samosprávy zájmové, zakotveno v právním předpise s nejvyšší právní silou, tzn. v ústavním zákoně číslo 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění (dále jen „Ústava“). Konkrétně je územní samospráva zakotvena v hlavě VII. tohoto zákona a to od článku 99 až 105. Je zde vlastně popsáno ústavně zaručené právo občana na územní samosprávu. Právo na územní samosprávu zakotvuje také článek 8 Ústavy, kde se říká, že se zaručuje samospráva územních

---

⁹ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, s. 310

¹⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 23

¹¹ čl. 101 odstavec 4 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 25

¹³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 26

samosprávných celků.¹⁴ V článku 79 odstavci 3 Ústavy se také hovoří o územní samosprávě a to konkrétně takto: Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny.¹⁵

V Ústavě lze také najít úpravu tvorby právních předpisů orgánů územní samosprávy. Je tomu tak v hlavě VII., článku 104, odstavci 3, kdy je toto právo přiznáno zastupitelstvu územního samosprávného celku.¹⁶ K ochraně územní samosprávy se přistupuje v článku 87, odstavec 1, písmeno c) Ústavy, kde se říká, že ústavní soud rozhoduje o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu.¹⁷ Celkově vzato lze ale říci, že v Ústavě je územní samospráva zakotvena pouze obecně, její bližší popis, organizace a hlavně fungování jsou dány k dispozici do rukou zákonodárce ve formě zákonů.

V této, tedy zákonné rovině, územní samosprávu upravují tři zákony a těmi jsou:

- a) zákon číslo 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“) – zákon upravuje postavení obcí, kdo je občanem obce, území obce, samostatnou působnost, přenesenou působnost, orgány obce atd.
- b) zákon číslo 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“) – zákon má prakticky stejnou strukturu jako zákon o obcích
- c) zákon číslo 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o hlavním města Praze“) – zákon upravuje Prahu s jejím specifickým postavením, protože Praha má postavení zároveň jako obec i jako kraj.

1.3 Samospráva v EU

V evropském měřítku oblast územní samosprávy upravuje dokument Rady Evropy, kterým je Evropská charta místní samosprávy.

Charta místní samosprávy – mezinárodní dokument, přijat v roce 1985 ve Štrasburku, Česká republika přistoupila v roce 1999 (z. č. 181/1999 Sb.). Jejím cílem a účelem je nastavení a vytvoření určitého společného evropského standardu pro fungování místní samosprávy v rámci EU. Zavazuje smluvní strany, aby respektovaly určitou jednotu při zajišťování samosprávy na svém území, jak z pohledu politického, tak správního, ale zejména jde o finanční nezávislost územní samosprávy na státu. Dělí se na tři části – 1. část jsou základní ustanovení – upravují zásady samosprávy, jaký má být její rozsah pravomocí, organizační

---

¹⁴ čl. 8 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹⁵ čl. 79 odstavec 3 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹⁶ čl. 104 odstavec 3 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹⁷ čl. 87 odstavec 1 písmeno c) z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

struktura, výkon volených funkcí v rámci samosprávy, státní dohled nad samosprávou, který může být prováděn jen do určité míry – může dohlížet nad tím, zda samospráva funguje v souladu se zákony, ale dohled pouze následný. 2. část upravuje vztah státu a samosprávy – aby stát přenechal samosprávě nezbytný rozsah práv, která jsou potřeba k tomu, aby si mohla spravovat své věci sama. 3. část závěrečná ustanovení.¹⁸ Některé části charty u nás v České republice neplatí – země si mohou vybrat ty části, které mohou splnit, ale ukládá minimální počet článků, které obligatorně splnit musí.

---

¹⁸ z. č. 181/1999 Sb., sdělení Ministerstva zahraničních věcí České republiky o přijetí Evropské charty místní samosprávy

2. Obec

Obec je základním územním samosprávným celkem, základní sídelní jednotkou a je základním článkem územní samosprávy v České republice. Je územním společenstvím občanů a ti mají právo na samosprávu. Každá obec musí být součástí vyššího územního samosprávného celku, tedy kraje.¹⁹ Obce lze dělit na obce základní, obce s pověřeným obecním úřadem a obce s obecním úřadem s rozšířenou působností.²⁰

Obec je veřejnoprávní korporace, je právnickou osobou svého druhu zřízená zákonem. Jako právnická osoba nese za své chování odpovědnost a má způsobilost k právům a povinnostem, k právním úkonům a má i protiprávní způsobilost. Obec má svůj vlastní majetek, vlastní příjmy a hospodaří dle svého vlastního rozpočtu.²¹ Je také nadána normativní pravomocí. V rámci samostatné působnosti je zastupitelstvo oprávněno vydávat obecně závazné vyhlášky²² a v rámci přenesené působnosti rada obce vydává nařízení.²³

Na katastrálním území obce je vykonávána samospráva. Obec může tvořit jedno nebo i více katastrálních území. Státní správu obec vykonává ve správním obvodu (zákon číslo 314/2002 Sb., stanoví obce s pověřeným obecním úřadem, obecní úřady obcí s rozšířenou působností). Správní obvody obcí jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra číslo 388/2002 Sb.

Obec je právnickou osobou, což stanovuje občanský zákoník²⁴ a lze tak dovozovat i z tvrzení v článku 101 odstavce 3 Ústavy (obce jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu),²⁵ kde se dozvídáme, že obec je veřejnoprávní korporace, což je spojováno také s § 2 odstavcem 1 zákona o obcích (Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů).²⁶ Obce tedy mohou například uzavírat smlouvy, ne však jejich orgány.

2.1 Typy obcí

Sídelní jednotka, která má méně, jak 3000 obyvatel, se nazývá obec. Obec nad 3000 obyvatel je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny

---

¹⁹ čl. 100 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

²⁰ § 61 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²¹ § 2 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²² čl. 104 odstavec 3 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

²³ § 11 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁴ § 18 odstavec 2 písmeno c) z. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ čl. 101 odstavec 3 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

²⁶ § 2 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

po vyjádření vlády. Městyssem se může stát obec, která z historie toto označení užívala před 17. květnem 1954 a pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.²⁷ Statutárními městy jsou Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná a Mladá Boleslav.²⁸

Dále v České republice existují vojenské újezdy, které jsou spravovány újezdními úřady. Ty jsou stanoveny zákonem číslo 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Tato území nepodléhají zákonu o obcích. Spadají pod Ministerstvo obrany České republiky a slouží k zajištění obrany a výcviku ozbrojených sil. Jsou správní jednotkou a vůči občanům není na těchto územích vykonávána samospráva. Újezd a újezdní úřad se zřizují a zrušují zvláštním zákonem.²⁹

Ve dnech 10. a 11. února 2012 se ve vojenských újezdech Boletice, Hradiště a Libavá konala anketa, ve které Ministerstvo obrany České republiky zjišťovalo, zda po zmenšení území vojenských újezdů a vyčlenění sídelních útvarů z těchto území obyvatelé újezdů chtějí, aby vznikly samostatné obce, nebo byly sloučeny s obcemi jinými. Z ankety vyplývá, že obyvatelé chtějí, aby vznikly čtyři samostatné obce a ve zbytku proběhne jednání o připojení k jiným obcím. Výsledky ankety jsou následující:

Město Libavá – účast 49,86 % obyvatel starších 18 let, 97,78 % pro vznik nové samostatné obce Město Libavá s místní částí Heroltovice;

Heroltovice – účast 61,90 % obyvatel starších 18 let, 96,15 % pro vznik nové samostatné obce Město Libavá s místní částí Heroltovice;

Luboměř pod Strážnou – účast 62,14 % obyvatel starších 18 let, 84,38 % pro vznik nové samostatné obce Luboměř pod Strážnou;

Kozlov – účast 15,26 % obyvatel starších 18 let – nebylo dosaženo kvóty 35 % stanovené pro platnost výsledků ankety – Ministerstvo obrany bude jednat o připojení k některé sousední obci – předpoklad přiřazení k Velkému Újezdu;

Slavkov – účast 3,33 % obyvatel starších 18 let – nebylo dosaženo kvóty 35 % stanovené pro platnost výsledků ankety – Ministerstvo obrany bude jednat o připojení k některé sousední obci – předpoklad přiřazení k Lipníku nad Bečvou nebo k Velkému Újezdu.

Vojenský újezd Hradiště

---

²⁷ § 3 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁸ § 4 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁹ § 30 z. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Obyvatelé vojenského újezdu Hradiště se vyslovili pro vznik jedné samostatné obce se třemi místními částmi. U tří sídelních útvarů bude Ministerstvo obrany jednat o připojení k některé ze sousedních již existujících obcí. Oficiální výsledky:

Lučiny – účast 81,13 % obyvatel, 88,37 % pro vznik nové samostatné obce Lučiny s místními částmi Dolní Lomnice, Svatobor a Činov;

Dolní Lomnice – účast 80,65 % obyvatel, 96 % pro vznik nové samostatné obce Lučiny s místními částmi Dolní Lomnice, Svatobor a Činov;

Svatobor – účast 93,33 % obyvatel, 100 % pro vznik nové samostatné obce Lučiny s místními částmi Dolní Lomnice, Svatobor a Činov;

Albeřice – účast 59,52 % obyvatel, 86 % pro připojení k obci Věrušičky;

Bukovina – účast 46,67 % obyvatel, 71,43 % pro přičlenění k obci Podbořanský Rohovec;

Bražec – účast 58,38 % obyvatel, 60,1 % pro připojení k obci Stružná.

Vojenský újezd Boletice

Obyvatelé vojenského újezdu Boletice se vyslovili pro vznik jedné samostatné obce s jednou místní částí. U jednoho sídelního útvaru bude Ministerstvo obrany jednat o připojení k sousední již existující obci. Oficiální výsledky:

Polná na Šumavě – účast 67,44 % obyvatel, 96,55 % pro vznik nové samostatné obce, předpokládá se vytvoření jedné společné obce Polná na Šumavě s místní částí Květušín;

Květušín – účast 63,22 % obyvatel, 67,24 % pro vznik nové samostatné obce, předpokládá se vytvoření jedné společné obce Polná na Šumavě s místní částí Květušín;

Boletice – účast 45,8 % obyvatel, 77,8 % pro připojení k obci Kájov.³⁰

2.2 Samostatná a přenesená působnost obce

Obec na svém území vykonává samosprávu jako svou samostatnou působnost. Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.³¹ Jde o správu zvyklostí a základních potřeb občanů jako jsou ochrana veřejného pořádku, dopravní obslužnost obce, přístup ke zdravotnickým zařízením, kulturní vyžití občanů, péče o příznivé životní prostředí, vzdělávání občanů a jejich sociální potřeby. Do samostatné působnosti obce

³⁰ Oficiální stránky Ministerstva obrany České republiky:

<http://www.acr.army.cz/informaciservis/zpravodajstvi/anketa-ve-vojenskych-ujezdech-uz-prinesla-vysledky-65220/>

³¹ § 35 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

patří například schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, vyhlášovat místní referendum, zřizovat a rušit výbory, volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce, zřizovat a zrušovat obecní policii, udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce atd.³² Při výkonu samostatné působnosti je obec vázána jen zákony a obecně závaznými právními předpisy, vydanými ústředními orgány k jejich provedení.³³

Obec na svém území vykonává státní správu jak přenesenou působnost. Jde o výkon státní správy na nejnižší úrovni. Přenesená působnost je výkon státní správy, který byl od státu na obce přenesen zákonem.³⁴ Jsou to tedy záležitosti, které obec vykonává jménem státu, nebo-li místo státu. Přenesenou působnost podle jejího rozsahu vykonává obecní úřad a to jak základního typu, tak pověřený obecní úřad a obecní úřad obce s rozšířenou působností, statutární města, Brno se zvláštní přenesenou působností (jedná se o zvláštní matriku), Praha působící jako kraj.³⁵ Při výkonu přenesené působnosti se obec řídí zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy a v jejich mezích také usneseními vlády a směrnice ústředních orgánů státní správy.³⁶

Přenesenou působností jsou úkoly, jejichž plnění je primární povinností státu, ale jsou přeneseny na obce formou zákona a ty jsou povinny ji vykonávat za podmínek a v rozsahu zvláštních zákonů.³⁷ Jde o úkoly, které jsou v celospolečenském zájmu, například ochrana kulturních památek, ochrana přírody a krajiny atd. V rámci přenesené působnosti je rada obce oprávněna vydávat nařízení obce, ale jen v těch věcech, které jsou na ně výslovně přeneseny. Obce v rámci přenesené působnosti dostávají na její výkon příspěvky od státu a to ze státního rozpočtu, nikoli však celou částku, zbytek musí pokrýt ze svých vlastních zdrojů. Příspěvky jsou poskytovány dle míry výkonu státní správy.³⁸ Obec se skládá ze tří základních prvků – občanský, územní a ekonomický. Jinak řečeno osobní, územní a ekonomický základ samosprávy obcí tak představují sice různé, nicméně vzájemně propojené a podmiňující se stránky samosprávného postavení obcí, a to včetně jejich fungování.³⁹ Územní a ekonomický prvek obce viz dále.

---

³² § 35 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

³³ PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část. 7.* vydání. Brno: Doplněk, 2007. s. 207

³⁴ § 61 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

³⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva. 1.* vydání. Praha: Linde, 2007. s. 149-150

³⁶ PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část. 7.* vydání. Brno: Doplněk, 2007. s. 208

³⁷ § 61 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

³⁸ § 62 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů; KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva. 1.* vydání. Praha: Linde, 2007. s. 155-156

³⁹ PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část. 7.* vydání. Brno: Doplněk, 2007. s. 207

2.3 Území obce

Území obce je tvořeno jedním nebo více katastrálními územími.⁴⁰ Celé území České republiky musí být rozděleno mezi jednotlivé obce, neexistuje území, které by nepatřilo do územní působnosti některé z obcí. Výjimkou jsou ovšem vojenské újezdy, které nejsou součástí žádné obce, protože nejsou samosprávné a nevolí si své zastupitelstvo. Státní správu zde vykonává újezdní úřad.⁴¹

Obce mohou také vzájemně slučovat svá území a to na základě dohody obcí. Podstatou sloučení dvou nebo více sousedících obcí spočívá v jejich spojení v jednu novou obec. Novou, sloučenou obec tvoří území slučovaných obcí, slučované obce sloučením zaniknou. Při připojení obce k sousedící obci zanikne připojovaná obec, zatímco obec, ke které se jiná obec připojí, rozšíří své území o území připojené obce.⁴² Právním nástupcem sloučených nebo připojených obcí je obec vzniklá jejich sloučením nebo obec, která při připojení obce nezaniká.⁴³ Na nově vzniklou obec pak přechází všechny majetek, všechna práva, ale i závazky dotčených obcí. Nová obec může vzniknout oddělením části obce, popřípadě změnou nebo zrušením vojenského újezdu.⁴⁴ Část obce, která se chce oddělit, musí mít samostatné katastrální území sousedící nejméně se dvěma obcemi nebo jednou obcí a cizím státem a tvořící souvislý územní celek.⁴⁵ Část obce, která se chce oddělit a následně i zůstatková obec musí po tomto úkonu mít alespoň 1000 občanů. Část obce, která se chce oddělit, musí vytvořit přípravný výbor, který iniciuje uspořádání místního referenda, které je obligatorní podmínkou pro oddělení části obce.⁴⁶

Jestliže se občané té části obce, která se chce oddělit, vyjádří kladně při konání místního referenda, krajský úřad rozhodnutím rozhodne o oddělení části obce.⁴⁷ Nově vzniklá obec pak musí požádat Ministerstvo vnitra České republiky o souhlas s novým názvem obce.⁴⁸ Instituty sloučení či oddělení obcí souvisí s následnou změnou katastrálních území obcí a také hranic obcí uvedených v katastru nemovitostí. Jednoduše řečeno se tak změní území těchto obcí.

---

⁴⁰ § 18 odstavec 2 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 30, odstavec 1, část šestá z. č. 222/1999 Sb. o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů

⁴² HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 141

⁴³ § 19 odstavec 6 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁴ § 20a z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁵ § 21 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁶ § 21 odstavec 1, 2 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ § 22 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁴⁸ § 22 odstavec 9 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

2.4 Ekonomický prvek obce

Každá obec má svůj majetek, sestavuje si svůj rozpočet a schvaluje ho a to vždy na jeden rok. Na konci musí projednat a schválit závěrečný účet. Závěrečný účet podléhá schválení zastupitelstvem obce a také auditům.⁴⁹

Rozpočet obce je znakem samosprávným, obec si sama rozhoduje, jak bude nakládat se svým majetkem. Audit provádí krajský úřad nebo auditor. Krajský úřad tak činí zdarma, auditor za odměnu.⁵⁰ K rozpočtu a závěrečnému účtu se může každý občan vyjádřit a musí být uveřejněni na úřední desce.⁵¹ Obec svůj majetek musí využívat účelně a hospodárně, pečovat o jeho zachování a rozvoj a vést také jeho evidenci. Obec je povinna předcházet zničení, poškození, odcizení a zneužití svého majetku. Záměr obce prodat, směnit nebo darovat nemovitý majetek, pronajmout jej nebo poskytnout jako výpůjčku obec zveřejní po dobu nejméně 15 dnů před rozhodnutím v příslušném orgánu obce vyvěšením na úřední desce obecního úřadu, aby se k němu mohli zájemci vyjádřit a předložit své nabídky. Záměr může obec též zveřejnit způsobem v místě obvyklým. Pokud obec záměr nezveřejní, je právní úkon od počátku neplatný.⁵²

Aby samospráva mohla fakticky fungovat, musí mít své vlastní finanční prostředky. Aby mohla zřizovat školy, pečovat o sociální blaho občanů, pořádat kulturní akce a poskytovat jiné služby svým občanům, musí na to mít své vlastní finanční prostředky, protože ty od státu dostává pouze pro zabezpečení výkonu státní správy, tedy přenesené působnosti a to ještě ne v plné výši, takže i plnění části státní správy musí obec hradit ze svých vlastních prostředků. Pro všechny tyto účely musí mít obec nějaké své samosprávné příjmy a těmi jsou například: procento z podílu výběru celostátních daní, například daň z nemovitosti plyne v celé své části do obecního rozpočtu, daň z příjmu fyzických osob a právnických osob plynou do obecního rozpočtu z části. Dalším příjmem obce jsou příjmy z místních poplatků – například poplatek ze psů, poplatek ze vstupného, nejznámějším je ovšem poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.⁵³

Dalšími příjmy obce jsou vlastní příjmy ze správní činnosti, například správní poplatky. Dalšími příjmy obce jsou příjmy kapitálového charakteru a těmi jsou například

---

⁴⁹ § 46 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ § 42 odstavec 1, 2, 3, 4 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ § 16 odstavec 1 písmeno d) z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵² § 39 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵³ § 1 z. č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

příjmy z prodeje pozemků, akcií, výnosy z fondů, dlouhodobého hmotného majetku, z nemovitostí. Dále jsou to také dary občanů.

3. Občan obce

Aby obec mohla být obcí, musí mít své obyvatele, tedy občany, vůči kterým vykonává státní správu a samosprávu. Občanský prvek je tedy základem pro existenci obce a to již od vzniku prvních forem obcí z historie. Z Ústavy vyplývá, že územní samosprávné celky jsou územními společenstvími, která mají právo na samosprávu.⁵⁴ Ne však samotná obec, ale občan má právo, aby vůči němu byla samospráva vykonávána. Vždyť k čemu by vlastně samospráva sloužila, kdyby neměla být vůči komu vykonávána.

Občanem obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky a je v obci hlášena k trvalému pobytu.⁵⁵ Trvalý pobyt je adresa, kterou si občan zvolí obvykle v místě, kde žije nebo kde pracuje, obecně vzato tam, kde se vyskytuje nejčastější období v roce. Občan může mít vždy jen jedno místo trvalého pobytu.⁵⁶

Občan obce, který dosáhl věku 18 let, má právo volit a být volen do zastupitelstva obce za podmínek stanovených zvláštním zákonem; hlasovat v místním referendu za podmínek stanovených zvláštním zákonem; vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem; vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce; nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy; požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce; je-li žádost podepsána nejméně 0,5 % občanů obce, musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů; podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty; orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.⁵⁷

Vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem a podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty je oprávněna také fyzická osoba, která je plnoletá, tedy dosáhla 18. roku věku a na území obce vlastní nemovitost.⁵⁸

---

⁵⁴ čl. 100 odstavec 1 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

⁵⁵ § 16 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ § 10 odstavec 1 z. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ § 16 odstavec 2 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁵⁸ § 16 odstavec 3 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Je-li fyzická osoba cizím státním občanem, ale je v obci hlášena k trvalému pobytu a dosáhla plnoletosti, má stejná práva jako občan obce, stanoví-li tak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která je vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.⁵⁹

Občanem obce je také osoba, které bylo zastupitelstvem obce uděleno čestné občanství obce. Čestné občanství se uděluje fyzickým osobám, které se nějakým způsobem zasloužili o udělovatele nebo k němu mají nějaký jiný zvláštní vztah či se zasloužili o rozvoj obce. Takovýto občan má pak právo vyjadřovat svá stanoviska na zasedání zastupitelstva.⁶⁰ Podle stanoviska odboru dozoru Ministerstva vnitra České republiky číslo 28 z roku 2009 lze čestné občanství udělovat buďto jen živým osobám, nebo jen zemřelým osobám, nebo živým i zemřelým osobám.⁶¹

3.1 Práva občanů obce

Právo občana požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti radou obce nebo zastupitelstvem obce a podávat orgánům obce návrhy, připomínky a podněty souvisí s Listinou základních práv a svobod a to konkrétně s právem na správu věcí veřejných⁶² a s petičním právem.⁶³ Právo požadovat projednání záležitosti v samostatné působnosti dává zastupitelstvu nebo radě obce možnost rozhodnout, zda se občanem předloženou záležitostí budou věcně zabývat (zda ji projednají) – s výjimkou podání „kvalifikované žádosti“, která musí být projednána v zákonem stanovených lhůtách. Právu „občana obce“ podávat podněty odpovídá povinnost příslušného orgánu obce návrh, připomínku či podnět vyřídit, což znamená jej v zásadě věcně posoudit a zaujmout k němu stanovisko.⁶⁴

Při odlišení těchto dvou práv občana obce se musíme zaměřit na to, ke kterému orgánu obce směřuje. Při podávání podnětů, návrhů a připomínek zákon blíže neuvádí, ke kterému orgánu může občan úkony učinit. Pokud tedy nebude směřovat k zastupitelstvu nebo radě, ale k jinému orgánu obce, v tomto případě se bude postupovat dle § 16 odstavce 2 písmena g) zákona o obcích, kde se říká, že orgány obce je vyřizují bezodkladně, nejdéle však do 60

---

⁵⁹ § 17 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ § 36 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶¹ Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 28/2009 přístupné na: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21351420

⁶² čl. 21 odstavec 1 z. č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění (dále jen „LZPS“)

⁶³ čl. 18 odstavec 1 z. č. 2/1993 Sb., LZPS

⁶⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010, s. 50

dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.⁶⁵ Pokud ovšem bude směřovat k zastupitelstvu nebo radě v samostatné působnosti, bude se věc posuzovat v režimu § 16 odstavce 2 písmena f) zákona o obcích, kde se říká, že musí být projednána na jejich zasedání nejpozději do 60 dnů, jde-li o působnost zastupitelstva obce, nejpozději do 90 dnů.⁶⁶

Právo občana požadovat projednání určité záležitosti v oblasti samostatné působnosti hovoří přímo o zastupitelstvu a radě, zde tedy není problém s určením režimu zákona. Problém v tomto ustanovení zákona lze ovšem spatřovat v institutu žádosti. Zákon totiž rozlišuje dva typy žádosti a to žádost prostou, kterou může podat kterýkoli občan obce, či více občanů zároveň nebo pokud jde o kvalifikovanou žádost, kterou může dle zákona podat nejméně 0,5 % občanů obce. Toto by se mělo posuzovat z údajů o evidenci obyvatel. Pokud jde o první případ a tedy o žádost prostou, zákon neuvádí, v jaké formě má být podána, to znamená, že občan ji může podat písemně anebo ústně a to lze pouze na zasedání zastupitelstva obce. Jde-li o druhý případ a tedy o žádost kvalifikovanou, je ze znění ustanovení jasné, že pokud má být žádost podepsána určitým počtem občanů, znamená to, že musí být podána písemnou formou. Podle zákona číslo 85/1990 Sb., o právu petičním, ve znění pozdějších předpisů, se dovozuje, že v žádosti musí občané ke svému podpisu uvést své jméno, příjmení a adresu, aby bylo jasné, že jde o občana dané obce. Z textu žádosti také musí být jasné, že občané chtějí, aby ji zastupitelstvo nebo rada opravdu projednaly.⁶⁷

Pokud jde o „vyřízení“ podnětu podle § 16 odst. 2 písm. g) zákona o obcích, jedná se o jeho věcné vyřízení, orgán obce má tedy povinnost prověřit dané skutečnosti a zaujmout k nim svůj názor, stanovisko a rozhodnout o tom, jaká budou ve věci podniknuta opatření, anebo rozhodnout o tom, že ve věci nic dále podnikat nebude. Po vyřízení žádosti je nutné, aby orgán, který žádost vyřizoval, informoval občana o tom, jakým způsobem bylo jeho podání vyřízeno a jaké jsou závěry jeho posuzování. Jestliže věc nelze z nějakého důvodu vyřídit, občan o tom musí být taktéž informován. Existují i výjimky, kdy orgán obce není povinen podání vyřídit a to v tom případě, kdy již byl podnět podán ve stejné věci a stejnou osobou a neobsahuje žádné nové skutečnosti. Právo občana dle § 16 odst. 2 písm. g) zákona o obcích se týká pouze výkonu samostatné působnosti obce, nikoli přenesené. Pokud by se

---

⁶⁵ § 16 odstavec 2 písmeno g) z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ § 16 odstavec 2 písmeno f) . č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁶⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010. s. 51

podnět týkal výkonu přenesené působnosti obce, byl by vyřizován dle zákona číslo 500/2004 S., o správním řízení (dále jen „správní řád“).⁶⁸

Co se týká ustanovení § 16 odstavce 2 písmene b) (hlasovat v místním referendu), tak dle § 2 zákona číslo 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů právo hlasovat v místním referendu má každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce.⁶⁹ Takováto osoba musí být státním občanem České republiky, který alespoň v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu a státní občan jiného státu, který v den voleb, a konají-li se volby ve dvou dnech, druhý den voleb, dosáhl věku nejméně 18 let, je v den voleb v této obci přihlášen k trvalému pobytu a jemuž právo volit přiznává mezinárodní úmluva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv.⁷⁰

Co se týká ustanovení § 16 odstavce 2 písmene c) (vyjadřovat na zasedání zastupitelstva obce v souladu s jednacím řádem svá stanoviska k projednávaným věcem),⁷¹ lze dovozovat, že toto právo občana vyplývá z čl. 21 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, kde se mluví o právu občana podílet se na správě věcí veřejných.⁷²

Občan má dle ustanovení právo vyjadřovat se k věcem, které jsou zastupitelstvem aktuálně projednávány, proto není možné, aby zastupitelstvo obce na svém zasedání vyčlenilo jedno časové období, kdy se budou moci občané k projednávaným záležitostem vyjadřovat, ale občané musí mít vždy během projednávání věci možnost, se k ní vyjádřit.⁷³

Co se týká ustanovení § 16 odstavce 2 písmene d) (vyjadřovat se k návrhu rozpočtu obce a k závěrečnému účtu obce za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně ve stanovené lhůtě, nebo ústně na zasedání zastupitelstva obce),⁷⁴ jde vlastně o určité právo občana na kontrolu hospodaření s finančními prostředky dané obce. Pro tento účel

---

⁶⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010. s. 43

⁶⁹ § 2 z. č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů

⁷⁰ § 4 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „o volbách do zastupitelstev obcí“); MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010. s. 61

⁷¹ § 16 odstavec 2 písmeno c) z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁷² čl. 21 odstavec 1 z. č. 2/1993 Sb., LZPS

⁷³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010. s. 59

⁷⁴ § 16 odstavec 2 písmeno d) z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

zastupitelstvo obce stanoví přiměřenou lhůtu pro podání vyjádření ze strany občana a nejpozdější lhůtou pro jeho vyjádření je projednávání věci na zasedání zastupitelstva obce.

S tímto právem občana úzce souvisí další ustanovení zákona o obcích a to § 16 odstavec 2 písmeno e) (nahlížet do rozpočtu obce a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, do usnesení a zápisů z jednání zastupitelstva obce, do usnesení rady obce, výborů zastupitelstva obce a komisí rady obce a pořizovat si z nich výpisy).⁷⁵ Opět to souvisí s právem občana na kontrolu hospodaření obce. Určitě je i z obecného pohledu správné, že obec zpřístupňuje občanům dokumenty, ve kterých se mohou seznámit s činností obce a jejích orgánů a činit si z nich výpisy.

---

⁷⁵ § 16 odstavec 2 písmeno e) z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

4. Orgány obce

4.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je orgánem obce a je ústavně zakotveno. Konkrétně je tomu tak v článku 101 Ústavy, kde se říká, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem. O zastupitelstvu se mluví také v článku 102 odstavci 1 – Členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. V odstavci 2 je řečeno, že funkční období zastupitelstva je čtyřleté. Zákon stanoví, za jakých podmínek se vyhlásí nové volby do zastupitelstva před uplynutím jeho funkčního období. Dále je zde článek 104 odstavec 1 - Působnost zastupitelstev může být stanovena jen zákonem. Odstavec 2 - Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku. Odstavec 3 - Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky.⁷⁶

Členové zastupitelstva jsou voleni v komunálních volbách občany obce a to na období 4 let. Volí se poměrným systémem d'Hontova volebního dělitele⁷⁷ a uzavírací klauzule je stanovena na 5%. Počet členů zastupitelstva se odvíjí od počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu.⁷⁸ Počet členů zastupitelstva musí být vždy lichý, aby při rozhodování nedocházelo k bezvýhodným situacím. Nejmenší počet zastupitelů je 5 a nejvyšší možný 55. Podle počtu obyvatel se stanoví počet zastupitelů takto:

do 500 obyvatel - 5 až 15 členů

nad 500 do 3 000 obyvatel - 7 až 15 členů

nad 3 000 do 10 000 obyvatel - 11 až 25 členů

nad 10 000 do 50 000 obyvatel - 15 až 35 členů

nad 50 000 do 150 000 obyvatel - 25 až 45 členů

nad 150 000 obyvatel - 35 až 55 členů.⁷⁹

Zvolením člena zastupitelstva je spojeno se získáním mandátu, díky kterému je oprávněn vykonávat tuto veřejnou funkci. Dlouhodobě uvolnění členové zastupitelstva mají nárok na odměnu za výkon funkce a to z prostředků rozpočtu obce. Neuvolněným členům zastupitelstva, kteří jsou v pracovním poměru, je jejich zaměstnavatel povinen poskytnout

⁷⁶ čl. 101, 102, 104 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

⁷⁷ ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ, Jan. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. 1. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2004. s. 12

⁷⁸ § 68 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁷⁹ § 68 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

pracovní volno s náhradou mzdy. Členové zastupitelstva, kteří jsou neuvolnění, ale nejsou v pracovním poměru, poskytne obec paušální částkou náhradu jejich ušlého zisku.⁸⁰

Člen zastupitelstva obce je oprávněn předkládat návrhy na projednání zastupitelstvu, radě, výborům a komisím, dále vznášet dotazy, připomínky a podněty na jednotlivé členy rady či na celou radu, požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce; informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů.⁸¹ Člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce.⁸²

Hrozí-li při jakékoli činnosti, která se týká funkce zastupitele obce, střet zájmů, je zastupitel povinen tuto skutečnost oznámit před jednáním zastupitelstva a samo zastupitelstvo pak rozhodne o tom, zda bude z projednávání věci vyloučen, nebo nikoli.⁸³

Funkce člena zastupitelstva je neslučitelná s funkcí zaměstnance obce, zaměstnance kraje nebo zaměstnance finančního úřadu, jestliže se působnost těchto úřadů vztahuje na území obce, kde je osoba členem zastupitelstva. Další podmínkou je, že zaměstnanec, který je i zastupitelem vykonává státní správu pro území obce, kde je osoba členem zastupitelského orgánu.⁸⁴ Pokud se po zvolení člena do zastupitelstva objeví neslučitelnost funkcí, musí se zastupitel do 3 dnů od ustavující schůze rozhodnout, kterou z těchto funkcí chce vykonávat a pokud se rozhodne být členem zastupitelstva, musí se vzdát funkce, která způsobila neslučitelnost. Toto musí do 3 měsíců doložit.⁸⁵

Zastupitelstvo obce má mnoho pravomocí, které jsou uvedeny v zákoně, další pravomoci si může vyhradit, musí se však jednat o samostatnou působnost a nesmí být v pravomocech rady obce. Zastupitelstvu obce je vyhrazeno schvalovat program rozvoje obce, schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce, zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce, zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny, rozhodovat o založení nebo rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách, delegovat zástupce obce na valnou hromadu

---

⁸⁰ § 71 odstavec 1, 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸¹ § 82 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸² § 83 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸³ § 83 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁴ § 5 z. č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

⁸⁵ § 55 odstavec 6 z. č. 491/2001Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, navrhnout zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a navrhnout jejich odvolání, vydávat obecně závazné vyhlášky obce, rozhodovat o vyhlášení místního referenda, navrhnout změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí, určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva obce uvolněni, zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, stanovit počet členů rady obce, jakož i počet dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, zřizovat a zrušovat výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce, stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce, zřizovat a zrušovat obecní policii, rozhodovat o spolupráci obce s jinými obcemi a o formě této spolupráce, rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství, udělovat a odnímat čestné občanství obce a ceny obce, stanovit zásady pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce, rozhodovat o peněžitých plněních poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů, rozhodovat o zřízení, sloučení, splnutí, rozdělení a zrušení veřejného neziskového ústavního zdravotnického zařízení, navrhnout zástupce do jeho dozorčí rady a rozhodovat o převodu vlastnického práva k majetku, s nímž hospodaří veřejné neziskové ústavní zdravotnické zařízení nebo o jeho pronájmu v případech, kdy to stanoví zvláštní právní předpis, plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem.⁸⁶

Zastupitelstvu obce je dále vyhrazeno rozhodování o těchto majetkoprávních úkonech: nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce, poskytování věcných darů v hodnotě nad 20 000 Kč a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce, poskytování dotací nad 50 000 Kč v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělávání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí, uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož je obec účastníkem, peněžité i nepeněžité vklady do právnických osob, vzdání se práva a prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč, zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 20 000 Kč,

---

⁸⁶ § 84 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců, postoupení pohledávky vyšší než 20 000 Kč, uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí ručitelského závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení, zastavení nemovitých věcí, vydání komunálních dluhopisů.⁸⁷

4.1.1 Zasedání zastupitelstva

Ustavující schůze zastupitelstva se musí konat do 15 dnů od vyhlášení výsledků voleb. Svolává jej starosta.⁸⁸ Zastupitelstvo obce se schází dle aktuální potřeby, nejméně však 1 x za tři měsíce.⁸⁹ Tato zasedání svolává starosta obce. Na úřední desce se s nejméně 7 denním předstihem musí objevit místo, čas a program, který se bude projednávat na zasedání zastupitelstva.⁹⁰ Sejde-li se zastupitelstvo, ale není usnášení schopné, starosta jej rozpustí a do 15 dnů se koná náhradní zasedání.⁹¹ K platnému usnesení zastupitelstva obce, rozhodnutí nebo volbě je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva obce, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak.⁹² Zastupitelstvo obce je usnášení schopné, sejde-li se alespoň nadpoloviční většina všech jejích členů.⁹³ Pokud se zastupitelstvo nesejde po dobu delší, jak 6 měsíců, bude rozpuštěno Ministerstvem vnitra.⁹⁴ Jednání zastupitelstva obce je vždy veřejné.⁹⁵ a pořizuje se z něj zápis, který je kdykoli k dispozici k nahlédnutí na obecním úřadě obce.⁹⁶

Jestliže se změní počet členů zastupitelstva tak, že poklesne o více než polovinu, nebo je celkový počet zastupitelů menší, jak 5 a nejsou-li žádní náhradníci, kteří by se mohli stát členy zastupitelstva, je obec povinna tuto skutečnost oznámit krajskému úřadu.⁹⁷

4.2 Rada obce

Z hlediska definice je rada obce výkonným orgánem a to v samostatné působnosti a za svou činnost je odpovědná zastupitelstvu. Jedná-li se o přenesenou působnost, rada rozhoduje pouze v těch případech, kdy jí tak stanoví zákon.⁹⁸

⁸⁷ § 85 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁸ § 91 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ § 92 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ § 93 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹¹ § 92 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹² § 87 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹³ § 92 odstavec 3 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁴ § 89 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁵ § 93 odstavec 3 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁶ § 95 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁷ § 90 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

⁹⁸ § 99 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

Projevem přenesené působnosti je pravomoc rady obce vydávat nařízení obce.⁹⁹ Jestliže v obci rada není zvolena, její pravomoci je oprávněn vykonávat starosta obce.¹⁰⁰ Část pravomocí také přebírá zastupitelstvo – například rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti a vydávat již zmíněné nařízení obce.¹⁰¹

Členové rady obce jsou voleni z řad zastupitelstva a jejími členy jsou obligatorně starosta, místostarosta či místostarostové. Počet členů rady musí být stejně tak jako počet členů zastupitelstva lichý a v nejmenším počtu pěti, maximálně však 11 členů. Nesmí ovšem svým počtem převyšovat o více jak jednu třetinu počet členů zastupitelstva. Rada obce není volena v obcích, kde se zastupitelstvo skládá z méně, jak 15ti členů.¹⁰²

Rada obce je svolávána starostou obce dle aktuální potřeby a její zasedání je zásadně neveřejné. Pořizuje se z něj zápis, který musí být k dispozici zastupitelům k nahlédnutí. Rada obce je usnášení schopná, je-li jednání přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů. Aby bylo její usnesení platné, musí s ním projevit souhlas nadpoloviční většina všech jejích členů.¹⁰³ Návrhy pro jednání zastupitelstva připravuje právě rada obce. Pravomoci rady obce jsou například: zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce, projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce, stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a zrušovat odbory a oddělení obecního úřadu, stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností atd. Jako svůj poradní orgán rada obce zřizuje komise. Komise jsou poradním a iniciativním orgánem rady obce a předkládá radě stanoviska a náměty.¹⁰⁴ Příkladem může být povodňová komise, kulturní komise atd.

4.3 Další orgány obce

Starosta stojí v čele obce a je vlastně jejím reprezentantem, zastupuje ji navenek vůči ostatním subjektům. Je volen z řad členů zastupitelstva, jeho zástupcem je místostarosta či místostarostové. Starosta i místostarosta jsou odpovědní zastupitelstvu obce.¹⁰⁵ Starosta není statutárním orgánem obce, proto potřebuje pro všechny své úkony předchozí souhlas zastupitelstva či rady. Při zvláštních příležitostech může užívat závěsný odznak, například při

---

⁹⁹ § 11 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁰ § 99 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰¹ § 100 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² § 99 odstavec 3 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰³ § 101 odstavec 1, 2, 3 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁴ § 102 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁵ § 103 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

občanských obřadech.¹⁰⁶ Podepisuje také všechny právní předpisy obce spolu s místostarostou.¹⁰⁷

Pravomoci starosty obce jsou například: odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok, může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce, zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu atd.¹⁰⁸

Starosta, místostarosta a tajemník obecního úřadu tvoří pracovní aparát obecního úřadu.¹⁰⁹ V jeho čele stojí starosta. Obecní úřad se člení na odbory a oddělení. Obecní úřad plní úkoly jak v samostatné, tak v přenesené působnosti. V samostatné působnosti je to například plnění úkolů předložených zastupitelstvem či radou obce.¹¹⁰ Obecní úřad může rozhodovat i v přenesené působnosti ve správních řízeních, kde je účastníkem vlastní obec a automaticky nejsou jeho pracovníci vyloučeni z rozhodování takovéto věci.¹¹¹

Tajemník obecního úřadu je zřízen v obci s pověřeným obecním úřadem nebo v obci s obecním úřadem s rozšířenou působností. Tajemník je ze své funkce odpovědný starostovi a vykonává úkoly v oblastech samostatné i přenesené působnosti. Tajemníka s předchozím souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává starosta obce. Může se účastnit zasedání zastupitelstva i rady obce, má ovšem pouze poradní hlas.¹¹² Funkce tajemníka obecního úřadu se mimo jiné řídí zákonem číslo 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů a zákonem číslo 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Význam obou těchto zákonů pro činnost tajemníka obecního úřadu spočívá zejména v tom, že tajemník obecního úřadu plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu.¹¹³

---

¹⁰⁶ § 108 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁷ § 104 odstavec 2 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁸ § 103 odstavec 4 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹⁰⁹ § 109 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁰ § 109 odstavec 3 písmeno a) 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹¹¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. s. 209

¹¹² § 110 odstavec 1, 2, 5 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹¹³ ECONOMIA. Právní postavení obecního úřadu. *moderní obec*, 2012, roč. XVIII, č. 3, s. 42

5. Volby do zastupitelstva obce

5.1 Právní zakotvení

Základ pro konání voleb do zastupitelstva obce můžeme najít v předpise s nejvyšší právní silou, tedy v Ústavě České republiky a to konkrétně v článku 102, kde se říká, že členové zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.¹¹⁴ Dále se o volbách mluví v Listině základních práv a svobod v článku 21, kde se říká, že občané mají právo volit své zástupce, upravují se zde lhůty a definuje se zde pojem volební právo.¹¹⁵

Institut voleb do zastupitelstva obce byl od roku 1990 mnohokrát měněn. Prvním ze zákonů byl zákon číslo 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích, podle kterého se konaly první svobodné volby po Sametové revoluci v roce 1989. Volby se konaly v tomtéž roce, kdy byl zákon přijat, tedy v roce 1990, konkrétně v listopadu, je tedy zřejmé, že byl sestavován ve velké časové tísní. Zajímavostí je, že volební účast v tomto roce byla historicky nejvyšší.¹¹⁶ Je to snad důsledek toho, že občané byli z dob vlády komunistické strany navyklí chodit k volbám a stále to brali jako svou povinnost, anebo chtěli konečně svobodně vyslovit svůj názor a dát hlas těm kandidátům, které opravdu zvolit chtěli a měli konečně na výběr? Toto záleží na posouzení každého z nás. V dalších volbách již byla účast občanů menší a menší. Druhým ze zákonů byl zákon číslo 298/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a místním referendu, který je zvláštní a jedinečný tím, že se podle něj nekonaly žádné volby. V něm legislativci napravili řadu technických nesrovnalostí a jak název napovídá, zařadili do tohoto předpisu také úpravu obecních referend. Třetím ze zákonů byl zákon číslo 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, podle kterého se konaly volby v letech 1994 a 1998. Tento předpis posunul volební systém směrem k disproporcionalitě. Čtvrtým a zatím posledním zákonem v oblasti voleb do zastupitelstev obcí je zákon číslo 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů, podle kterého se konaly volby v roce 2002, 2006 a zatím poslední v roce 2011. Zatím poslední novelizace tohoto zákona proběhla v roce 2009 zákonem číslo 320/2009 Sb. V tomto případě bylo třeba uvést zákon do souladu s předpisy Evropské unie a také napravit jiné technicko-právní nedostatky.¹¹⁷

---

¹¹⁴ čl. 102 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹¹⁵ čl. 21 z. č. 2/1993 Sb., LZPS

¹¹⁶ ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ, Jan. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. 1. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2004. s. 16

¹¹⁷ ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ, Jan. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. 1. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2004. s. 17

5.2 Pojem

Volby – občané obce a jiné fyzické osoby, o kterých tak stanoví zákon,¹¹⁸ si jejich prostřednictvím volí své volené zástupce, kteří je zastupují a hájí jejich zájmy. Volby do zastupitelstev obcí se konají na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva tajným hlasováním podle zásad poměrného zastoupení.¹¹⁹

Všeobecné volební právo znamená, že žádný občan nebo skupina občanů nesmějí být vyloučeni z práva volit bez závažných důvodů. Rovným volebním právem se rozumí, že každý volič má stejný počet hlasů, nebo-li hlas každého voliče má stejnou váhu. Tajné hlasování spočívá v tom, že nikdo, ani člen volební komise, nemůže zjistit, jak konkrétní občan hlasoval, slouží k tomu volební plently, za kterými občan vyplní svůj hlasovací lístek, vloží jej do obálky a poté vhodí do volební urny a to vše bez dohledu nějaké další osoby. Usnesení nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004-91 Nejvyšší správní soud v usnesení uvádí: Tajnost hlasování je požadavkem, který není samoučelný, ale který velmi úzce souvisí s principem svobodných voleb. Umožňuje každému voliči, aby mohl toliko v souladu se svým přesvědčením dát hlas tomu kandidátovi, kterého skutečně volit chce, a aby se z této volby nemusel nikomu – krom sebe samého – zpovídat.¹²⁰ Zakotvení přímého volebního práva nalezneme v článku 102 odstavci 1 Ústavy. Občan přímo, bez pomoci někoho druhého, nějakého zástupce přímo zvolí jím požadovaného kandidáta.¹²¹

5.3 Volební instituty a systém

Volební období zastupitelstva obce je čtyřleté a volby do zastupitelstev obcí se konají ve lhůtě počínající třicátým dnem před uplynutím funkčního období a končící dnem jeho uplynutí.¹²² Volby jsou vyhlašovány prezidentem republiky a to ve lhůtě nejméně 90 dnů před jejich konáním. Toto se vyhlašuje ve Sbírce zákonů a za den účinnosti se bere den rozeslání Sbírky zákonů. Volební dny jsou stanoveny pro celé volby, tzn. pro všechny obce v republice na stejné dny a hodiny. Volebními dny jsou pátek a sobota a časový rozsah hlasování je také stanoven. V pátek je možné volit od 14h do 22h a v sobotu od 8h do 14h. Toto se týká řádných voleb do zastupitelstva obce. Jinak je tomu v případě dodatečné volby, opakování voleb či opakovaného hlasování a nových voleb. V tomto případě se volby konají pouze

¹¹⁸ z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹¹⁹ § 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁰ Usnesení nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004-91

¹²¹ čl. 102 odstavec 1 z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění

¹²² § 1 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

v jeden den a hlasovat je možné od 7h do 22 h.¹²³ V zákoně jsou stanoveny výjimky, například pokud již odvolili všichni voliči ze seznamu voličů, může předseda volební komise ukončit hlasování.¹²⁴

Ústava nestanoví, jaký volební systém se má pro volby do zastupitelstva obce využít. Ani historicky žádný volební zákon nestanovil, jaký volební systém má být využit. Až současný zákon stanovil, že volby do zastupitelstva obce probíhají podle systému poměrného zastoupení¹²⁵ dle D'Hontova volebního dělitele,¹²⁶ přičemž obce tvoří jeden vícemandátový obvod. V současné době je zákonem povoleno v obcích do 10 tisíc obyvatel vytvářet více obvodů, ale pouze tak, aby se v nich volilo nejméně pět zastupitelů, u obcí mezi 10 a 50 tisíci obyvateli musí být volební obvody s nejméně sedmi zastupiteli a nejméně devět zastupitelů musí být voleno v obci s více jak 50 tisíci obyvateli.¹²⁷

5.4 Právo volit

Právo volit lze také jinak označit jako aktivní volební právo občana. Právo občana volit své zástupce do zastupitelstva obce je podmíněno tím, že se musí jednat o státního občana České republiky, který alespoň ve druhý den voleb (v řádných volbách do zastupitelstva) dosáhl věku 18 let a je v obci zaregistrován k trvalému pobytu. Podle mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, má také volební právo státní občan jiného státu (cizinec), který splňuje všechny výše uvedené podmínky. Jde-li o volby do městského obvodu nebo části, má právo volit občan, který je registrován trvalým pobytem v tomto městském obvodu nebo části.¹²⁸ Zákon ovšem myslí také na situace, kdy občan obce nemůže využít svého aktivního volebního práva.

Překážkami volebního práva tedy jsou zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu výkonu trestu odnětí svobody, zbavení způsobilosti k právním úkonům, zákonem stanovené omezení osobní svobody z důvodu ochrany zdraví lidu (například je-li volič postižen infekční chorobou), nebo výkon vojenské základní nebo náhradní služby, vyžaduje-li to plnění povinností z této služby vyplývajících, nebo služba vojáka z povolání v zahraničí.¹²⁹

---

¹²³ § 3 odstavec 1, 2, 3, 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁴ § 39 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁵ § 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁶ ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ, Jan. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. 1. vydání. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2004. s. 12

¹²⁷ § 27 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁸ § 4 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹²⁹ § 4 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

5.5 Právo být volen

Právo být volen lze také jinak označit jako pasivní volební právo občana. Do zastupitelstva obce nemůže kandidovat a tedy být volena osoba, která je omezena na osobní svobodě z důvodu trestu odnětí svobody a osoba, která byla zbavena způsobilosti k právním úkonům.¹³⁰ Podle usnesení Ústavního soudu České republiky (sp. zn. I. ÚS 35/07) nemůže být do zastupitelstva obce zvolena osoba, která v této obci nemá ke dni voleb trvalý pobyt.¹³¹

Členem zastupitelstva obce nemůže být osoba, která je zaměstnancem obce zařazeným do obecního úřadu, pověřeného obecního úřadu, krajského úřadu a také finančního úřadu a toto všechno za podmínky, že zaměstnanec je pověřen přímým výkonem státní správy, která se vztahuje k územní působnosti dané obce, anebo, že je zaměstnanec jmenován starostou nebo radou obce.¹³²

Kandidátovi je přidělen mandát, který vzniká zvolením příslušného kandidáta do obecního zastupitelstva. Mandát tedy vzniká zvolením¹³³ a zaniká odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou; rezignací nebo úmrtím člena zastupitelstva; prvním dnem voleb do zastupitelstva obce, anebo dnem sloučení nebo připojení dané obce k obci jiné. Dále také ztrátou volitelnosti, pravomocným rozhodnutím soudu, které odsuzuje zastupitele za úmyslný trestný čin a také neslučitelností funkce člena zastupitelstva.¹³⁴

5.6 Volební orgány

Volební orgány jsou orgány, které jsou zřízené pro vlastní organizaci a řízení voleb. Jsou jimi Státní volební komise, Ministerstvo vnitra, Český statistický úřad, Krajský úřad, Magistrát hlavního města Prahy, pověřený obecní úřad, obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory obecního úřadu, obecní úřad, starosta a okrsková volební komise.¹³⁵

Státní volební komise je stálým volebním orgánem při konání voleb do zastupitelstva obce.¹³⁶ Do její pravomoci patří zejména koordinovat přípravu, organizaci, průběh a provedení voleb do zastupitelstev obcí, vykonávat dohled nad zabezpečením úkonů nezbytných pro organizačně technické provádění voleb do zastupitelstev obcí, vyhlášovat

---

¹³⁰ § 4 odstavec 2 písmeno a) b) z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³¹ Usnesení Ústavního soudu ČR, sp. zn. I. ÚS 35/07

¹³² § 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³³ § 69 odstavec 1 z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

¹³⁴ § 55 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³⁵ § 6 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³⁶ § 7 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

a uveřejňovat celkové výsledky voleb do zastupitelstev obcí a vydávat povolení k přítomnosti dalších osob při sčítání hlasů okrskovou volební komisí.¹³⁷

Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy na úseku voleb do zastupitelstev obcí.¹³⁸ Do jeho pravomoci patří zejména metodicky řídit a kontrolovat organizační a technickou přípravu, průběh a provedení voleb, řešit stížnosti na organizačně technické zabezpečení voleb na úrovni kraje, vydávat seznam registrovaných politických stran a politických hnutí a poskytovat ho krajským úřadům, zajišťovat ověřování způsobilosti na úseku voleb pro zaměstnance kraje, poskytovat informace z evidence pobytu osob a z evidence pobytu cizinců pro účely vedení stálého seznamu voličů a dodatku stálého seznamu voličů, zajišťovat tisk volebních materiálů a organizačně zajišťovat tisk hlasovacích lístků.¹³⁹

Úkolem Českého statistického úřadu je zjišťovat a zpracovávat výsledky voleb, zajišťovat vybavení pro zpracování výsledků a poskytovat výsledky voleb do zastupitelstva obce.¹⁴⁰ Dále vyhotovuje zápisy o výsledcích voleb do zastupitelstev obcí, zpracovává celkové údaje o výsledcích voleb do zastupitelstev obcí, technicky zajišťuje dostupnost a poskytování průběžných a celkových výsledků voleb do zastupitelstev obcí, provádí školení určených členů okrskových volebních komisí k systému zjišťování a zpracování výsledku hlasování, vyhotovuje registry a číselníky kandidátů a volebních stran, řeší stížnosti na funkci technických zařízení a příslušného programového vybavení použitých při zpracování výsledků voleb do zastupitelstev obcí a další.¹⁴¹

Pověřený obecní úřad projednává a registruje kandidátní listiny pro volby do zastupitelstev obcí náležejících do jeho územního obvodu, losuje pořadí volebních stran na hlasovacím lístku pro volby do zastupitelstev obcí náležejících do jeho územního obvodu, zajišťuje tisk hlasovacích lístků v obcích náležejících do jeho územního obvodu, spolupracuje s Českým statistickým úřadem na zajištění potřebných technických zařízení a pracovních sil, vyhledává výsledky voleb do zastupitelstev obcí náležejících do jeho územního obvodu, kontroluje průběh hlasování ve volebních místnostech, kontroluje sčítání hlasů okrskovou volební komisí a další.¹⁴²

Obecní úřad v obcích, kde jsou zřízeny alespoň 2 odbory projednává a registruje kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce, informuje starostu o registraci

---

¹³⁷ § 7 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³⁸ § 8 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹³⁹ § 8 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁰ § 9 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴¹ § 9 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴² § 12 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

kandidátních listin, losuje pořadí volebních stran na hlasovacím lístku, zajišťuje tisk hlasovacích lístků, vyhlašuje výsledky voleb v obci, zajišťuje archivaci volební dokumentace.¹⁴³

Obecní úřad zajišťuje volební místnosti pro okrskové volební komise, zejména jejich vybavení a potřebné pracovní síly, vede stálý seznam voličů a dodatek stálého seznamu voličů, řeší stížnosti na organizačně technické zabezpečení voleb na úrovni volebního okrsku, zajišťuje archivaci volební dokumentace převzaté od okrskových volebních komisí a další.¹⁴⁴

Starosta stanovuje stálé volební okrsky, informuje voliče o době a místě konání voleb do zastupitelstva obce, zajišťuje distribuci hlasovacích lístků voličům, svolává první zasedání okrskové volební komise tak, aby se uskutečnilo nejpozději do 21 dnů přede dnem voleb, jmenuje a odvolává zapisovatele okrskové volební komise, poskytuje každé volební straně, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována, informace o počtu a sídlech volebních okrsků zveřejněním na úřední desce obecního úřadu do 45 dnů přede dnem voleb a další.¹⁴⁵

Okrsková volební komise dbá o pořádek ve volební místnosti, zajišťuje a dozírá na průběh hlasování, sčítá hlasy a vyhotovuje zápis o průběhu a výsledku hlasování, odevzdává volební dokumentaci do úschovy obecnímu úřadu s výjimkou jednoho stejnopisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování.¹⁴⁶ Členství ve volební komisi vzniká složením slibu. Členem okrskové volební komise může být osoba, která je státním občanem České republiky, státní občan jiného státu, kterému tuto právo přiznává mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a oba splnili předpoklad dosažení 18. roku věku v den, kdy došlo ke složení slibu, mají trvalý pobyt v obci, není u něj známa překážka volit do zastupitelstva obce a není kandidátem do zastupitelstva obce pro kterou je komise zřízena.¹⁴⁷ Kterákoli z volebních stran, která se účastní voleb do zastupitelstva obce, je oprávněna navrhnout jednoho člena a jednoho náhradníka do této komise.¹⁴⁸ Komise se schopná se usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny všech jejích členů.¹⁴⁹

5.7 Volební strany a kandidátní listiny

Do obecních zastupitelstev jsou oprávněny kandidovat tzv. volební strany. Volebními stranami mohou být nejen obecně známé politické strany, hnutí a koalice, ale také, což je

---

¹⁴³ § 13 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁴ § 14 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁵ § 15 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁶ § 16 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁷ § 17 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁸ § 17 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁴⁹ § 18 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

jednou z odlišností ve volbách do zastupitelstev obcí, mohou kandidovat i nezávislý kandidáti, dále jejich sdružení, sdružení politických stran, anebo politických hnutí a nezávislých kandidátů.¹⁵⁰ Tyto všechny subjekty kandidující do zastupitelstev obcí musí být registrováni Ministerstvem vnitra České republiky,¹⁵¹ které podle zákona o sdružování v politických stranách a v politických hnutích vede jejich rejstřík, který je samozřejmě veřejný.¹⁵² Každý ze subjektů může být součástí pouze jedné politické strany pro jedny určité volby do zastupitelstva obce.¹⁵³ Tedy například nezávislý kandidát se může objevit pouze na jedné kandidátní listině pro dané volby. Stejně tak toto platí pro politické strany a politická hnutí. Chtějí-li nezávislí kandidáti registrovat kandidátní listinu, je tato skutečnost spojena a podmíněna peticí s podpisy daného počtu občanů s trvalým pobytem v daném volebním obvodu.¹⁵⁴ Pro ilustraci v případě kandidatury sdružení nezávislých kandidátů je tato hranice vypočítána na 7 % obyvatel, což u obce s více než 15 tisíci obyvateli znamená, že tento požadavek je vyšší, než při podání petice při založení nové politické strany.

Kandidátní listiny jsou pro tento typ voleb otevřené. Právem občana je, že může využít institut tzv. panašování. To znamená, že má volič na výběr mezi tím, aby zvolil (zaškrtnul) celou jednu kandidátní listinu, nebo jednotlivé kandidáty, či může užít variantu, že nakombinuje obě dvě předchozí varianty a hlasuje pro kandidáty z různých kandidátních listin. Vždy ovšem musí zaškrtnout pouze tolik jmen, kolik je stanoveno členů zastupitelstva. Preferenční hlasy se ovšem nesčítají, ale jsou přidělovány kandidátním listinám. Pořadí na těchto kandidátních listinách jsou zachovány. Kandidát, který získal více, než 10 % průměrného počtu hlasů je oprávněn získat preferenční mandát.

*počet hlasů, nutný pro
postup na první pozici
kandidátní listiny* $\geq 110 x$

*počet hlasů, získaný
volební stranou*

*počet kandidátů
na kandidátní listině¹⁵⁵*

Volební strany podávají kandidátní listiny nejpozději 66 dní před termínem konání voleb, konkrétně do 16h. Podávají je u obecního úřadu, který zřizuje nejméně 2 odbory, anebo u pověřeného obecního úřadu.¹⁵⁶ Co konkrétně je obsahem kandidátních listin taxativně

¹⁵⁰ § 20 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁵¹ § 7 z. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění

¹⁵² § 9 z. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění

¹⁵³ § 20 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁵⁴ § 21 odstavec 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁵⁵ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 331

¹⁵⁶ § 21 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

stanoví zákon o volbách do zastupitelstev obcí v § 22. Počet míst na kandidátní listině volební strany je určen počtem členů zastupitelstva, které má být zvoleno, nebo počtem zastupitelů, kteří mají být zvoleni v příslušném volebním obvodu. Více kandidátů nemůže kandidátní listina obsahovat. Maximálně je to tedy 55 míst. V obcích, kde se má volit 7 a méně členů zastupitelstva obce, volební strana může na kandidátní listině uvést nejvýše tolik kandidátů, kolik činí počet členů volených do příslušného zastupitelstva obce zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů.¹⁵⁷ Součástí kandidátní listiny musí být příloha o tom, že kandidát, uvedený na dané kandidátní listině, prohlašuje, že souhlasí se svojí kandidaturou, že nezná žádné důvody, které by vedly k jeho ztrátě volitelnosti a že jeho jméno nefiguruje na žádné z jiných kandidátních listin ve volbách do zastupitelstva téže obce. Ke jménu se připojí místo trvalého pobytu, datum narození a samozřejmě podpis.¹⁵⁸ Nesplňuje-li kandidátní listina všechny náležitosti nebo trpí jinými vadami, vyzve registrační úřad kandidující subjekt nejpozději 58 dnů před datem konání voleb, aby v nejzazším termínu do 53 dnů vady odstranil. Nestane-li se tak, bude vyškrtnut z kandidatury do voleb do zastupitelstva obce.¹⁵⁹ Registrační úřad rozhodne o registraci kandidátní listiny, která splňuje všechny náležitosti 48 dnů před termínem voleb do zastupitelstva obce.¹⁶⁰

Registrace i odmítnutí kandidátní listiny popřípadě škrtnutí kandidáta na kandidátní listině provede registrační úřad formu správního aktu, tedy rozhodnutí. Rozhodnutí je posléze posláno příslušné osobě, která má právo domáhat se soudní ochrany. Rozhodnutí musí být samozřejmě vyvěšeno na úřední desce příslušného registračního úřadu.¹⁶¹ Nedosahuje-li souhrnný počet kandidátů uvedených na všech registrovaných kandidátních listinách nadpoloviční většiny počtu členů zastupitelstva obce, který má být volen, popřípadě je menší než 5, volby se v této obci nekonají.¹⁶² Kandidát, který maximálně 48 hodin před konáním voleb do zastupitelstva obce písemně prohlásí, že se vzdává své kandidatury, zůstávají sice jeho údaje vytištěny na kandidátní listině, pokud je již vytištěna, ale k hlasům, které mu byly odevzdány, se nepřihlíží.¹⁶³ Toto prohlášení již nelze vzít zpět a musí se doručit příslušnému registračnímu úřadu.¹⁶⁴ Poté, co proběhne zdárná registrace všech kandidátních listin, registrační úřad je povinen zajistit tisk hlasovacích lístků. Obsahové náležitosti hlasovacího lístku jsou uvedeny v zákoně. Hlasovací lístky musí být doručeny všem voličům a to nejméně

¹⁵⁷ § 22 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁵⁸ § 22 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁵⁹ § 23 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶⁰ § 23 odstavec 3 písmeno a) z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶¹ § 23 odstavec 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶² § 23 odstavec 8 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶³ § 24 odstavec 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶⁴ § 24 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

3 dny před konáním voleb do zastupitelstva obce. Toto zajišťuje starosta obce, případně místostarosta. Nejpozději v samotný den voleb musí být hlasovací lístky doručeny i okrskové volební komisi. Jestliže hlasovací lístky obsahují nějaké tiskové chyby, nepřetiskují se, ale informace o těchto chybách jsou vyvěšeny ve všech volebních místnostech v obci.¹⁶⁵

5.8 Volební okrsky a volební obvody

Pro potřeby zajištění voleb v oblasti odevzdávání hlasovacích lístků a sčítání hlasů jsou v každé obci vytvořeny stálé volební okrsky. Toto je povinností starosty obce spolu se stanovením volebních místností na území obce. Volební okrsky by měl starosta obce vytvořit tak, aby každý zahrnoval přibližně 1000 občanů. Z tohoto pravidla jsou samozřejmě stanoveny zákonné výjimky, například pro okrajovější části obce, lze vytvořit volební okrsek menší, jak 1000 obyvatel, aby i občané, kteří žijí tzv. mimo hlavní dění v obci, měli své zákonné zastoupení v zastupitelstvu obce. Od termínu vyhlášení voleb nelze volební okrsky měnit a to až do doby, kdy Státní volební komise vyhlásí celkové výsledky voleb do zastupitelstva obce.¹⁶⁶ Co se týká volebních obvodů, tak obec je tvořena jedním volebním obvodem. V zákoně o volbách do zastupitelstva obce jsou stanoveny případy, kdy je zastupitelstvu obce svěřena pravomoc vytvořit více volebních obvodů a to v nejzazším termínu 85 dní před datem konání voleb do zastupitelstva obce. Toto je závislé na počtu obyvatel dané obce.¹⁶⁷ Toto lze vyjádřit v následující přehledné tabulce:

Počet obyvatel		Nejmenší možný počet volených zastupitelů v každém volebním obvodu
Od	Do	
0	10 000	5
10 001	50 000	7
50 001	více	9

Seznam takto vytvořených volebních obvodů a další s tím spojené náležitosti má za povinnost starosta zveřejnit na úřední desce obce a to nejpozději do 2 dnů od vytvoření volebních obvodů, popřípadě tak učiní i jiným způsobem, který je v dané obci obvykle užíván.¹⁶⁸

¹⁶⁵ § 25 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶⁶ § 26 odstavec 1, 2, 3, 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶⁷ § 27 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁶⁸ § 27 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

5.9 Seznam voličů a zveřejňování informací

Občan obce, který se chce zúčastnit voleb do zastupitelstva obce, musí být zapsán ve stálém seznamu voličů. Zda je v takovémto seznamu zapsán, si každý občan může ověřit na obecním úřadě dané obce. Každý občan, který je v obci hlášen k trvalému pobytu, je obecním úřadem veden právě ve stálém seznamu voličů. Dále je v dodatku seznamu voličů zapsána osoba, která nemá státní občanství České republiky, ale pořádala o zapsání a má v obci trvalý pobyt a to vše na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána. Každý občan může být veden pouze v jednom stálém seznamu voličů nebo pouze v jednom dodatku. Stálý seznam voličů je obecním úřadem uzavřen v 16h a to dva dny před dnem konání voleb do zastupitelstva obce. Okrskové volební komise obdrží od obecního úřadu tento seznam, na kterém jsou sepsána všechna jména oprávněných voličů v jejím volebním okrsku.¹⁶⁹

Doba a místo konání voleb starosta zveřejní v místě obvyklým způsobem a to nejpozději 15 dnů před datem konání voleb do zastupitelstva obce. Uvede se, která území obce patří do kterých volebních okrsků, samozřejmě za předpokladu, že je jich v obci zřízeno více. Dále jsou v oznámení uvedeny adresy volebních místností a popis volebních obvodů, jsou-li vytvořeny. Voliči jsou v oznámení seznámeni s tím, že při vstupu do volebních místností musejí prokázat svoji totožnost a že jsou státními občany České republiky, cizinci prokáží občanství ke státu, podle něhož jsou oprávněni se účastnit voleb dle zákona o volbách do zastupitelstev obcí.¹⁷⁰

5.10 Volební místnost a volební kampaň

Volební místností se rozumí místo, v němž konkrétně občan uskuteční volební akt, tedy využije svého aktivního volebního práva a zvolí své volené zástupce. Ve volební místnosti je umístěna volební schránka, přenosná volební schránka, kam volič vhazuje vyplněné hlasovací lístky, které vloží do obálky s úředním razítkem, dále zde musí být dostatečné množství hlasovacích lístků pro voliče, kteří lístky z nějakých důvodů neobdrželi nebo je potřebují z jiných důvodů. Musí zde být seznam oprávněných voličů a zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Obě dvě volební schránky jsou zapečetěny předsedou okrskové volební komise. Úřední obálky musí být neprůhledné, stejné velikosti, papíru stejné jakosti a barvy. Tajnost hlasování se ve volební místnosti zajišťuje tak, aby občan mohl

¹⁶⁹ § 28 odstavec 1, 2, 3, 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁰ § 29 odstavec 1, 2, 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

odvolit bez dozoru, sám někde odděleně od ostatních. Většinou je to řešeno tzv. „plentou“, kde občan vyplní svůj hlasovací lístek, vloží jej do obálky a vhodí do volební schránky. Na budově, ve které se volební místnost nachází, musí být vyvěšena česká státní vlajka a na vhodném místě ve volební místnosti vyvěšen velký státní znak České republiky. Ve volební místnosti musí být také vzorově vyplněný hlasovací lístek a případné prohlášení o vzdání se nebo odvolání kandidatury z voleb do zastupitelstva obce, stalo-li se tak.¹⁷¹ Předseda volební komise zkontroluje, zda jsou ve volební místnosti splněny všechny zákonem stanovené podmínky a požadavky pro hladký průběh voleb. Po hladkém průběhu kontroly se volby do zastupitelstva obce považují za zahájené.¹⁷²

V nejzazším termínu 10 dnů před dnem konání voleb do zastupitelstva obce může být starostou obce vyhrazena plocha, kde kandidující volební strany při dodržení zásady rovnosti, mohou umístit své volební plakáty. Zákon dále říká, že výsledky předvolebních a volebních průzkumů nesmějí být zveřejněny po dobu počínající třetím dnem před dnem zahájení voleb a končící ukončením hlasování voličů. Přimo ve volební dny je zakázáno ovlivňovat názory voličů volebními agitacemi a to přimo v objektu, kde se nachází volební místnost a dále, což je neméně důležitým faktorem, také nesmí agitace probíhat v jeho bezprostředním okolí.¹⁷³

5.11 Stručný popis voleb a ukončení hlasování

V termínu stanoveném pro volby do zastupitelstva obce (tedy pátek od 14 do 22 h a sobota od 8 do 14 h) se občan – volič dostaví pro něj příslušné volební místnosti. Dostavení se do volební místnosti není vždy podmínkou pro provedení volby. Ze závažných, převážně zdravotních důvodů může volič požádat obecní úřad a okrskovou volební komisi o možnost provést hlasování mimo volební místnost. K takovému občanu jsou vysláni 2 zástupci okrskové volební komise s přenosnou volební schránkou. Dále s sebou členové vezmou hlasovací lístky a úřední obálky. Volič má právo odvolit takovým způsobem, aby nebyl porušen princip tajnosti hlasování. Toto zajistí členové okrskové volební komise.¹⁷⁴

Volič se musí ve volební místnosti prokázat planým průkazem totožnosti, čímž je občanský průkaz nebo cestovní pas. Pokud se jedná o cizince, prokáže se průkazem o povolení k pobytu.¹⁷⁵ Jestliže občan neprokáže svoji totožnost, nebude mu povoleno

---

¹⁷¹ § 31 odstavec 1, 2, 3, 4, 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷² § 32 odstavec 1, 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷³ § 30 odstavec 1, 2, 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁴ § 33 odstavec 7 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁵ § 33 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

odvolit.¹⁷⁶ S sebou si přinese hlasovací lístek, který obdržel nejméně 3 dny před konáním voleb.¹⁷⁷ Může jej mít již předem vyplněný nebo jej vyplní až ve volební místnosti. Jestliže občan z nějakého důvodu hlasovací lístek u sebe nemá, je mu dán ve volební místnosti.¹⁷⁸ Občan se dostaví k volební komisi, předloží průkaz totožnosti a člen komise si jej najde v seznamu voličů. Jestliže tam jeho jméno nefiguruje, ale občan prokáže své právo volit v daném volebním okrsku, je zapsán do seznamu dodatečně a je mu umožněno hlasování.¹⁷⁹ Poté občan obdrží úřední obálku, se kterou vstoupí do prostoru, který je určen pro úpravu hlasovacích lístků.

Na tomto místě tedy sám upraví svůj hlasovací lístek, a to tím způsobem, že může zvolit nejvýše tolik kandidátů, kolik má být zvoleno členů zastupitelstva. Před jménem kandidáta je vždy rámeček, a pokud občan chce zvolit některého z kandidátů, zaškrtně tento rámeček křížkem a to v kterémkoli sloupci. Další možností je, že označí křížkem rámeček u konkrétní volené strany. Nejvýše však může zaškrtnout jednu volební stranu. Dále může z jednotlivých volebních stran označit jednotlivé kandidáty. Takto volí předně jednotlivě označené kandidáty, dále tolik kandidátů označené volební strany, kolik činí rozdíl počtu členů zastupitelstva, kteří mají být zvoleni, a označených jednotlivých kandidátů, a to v pořadí, v němž jsou kandidáti označené volební strany uvedeni v jejím sloupci.¹⁸⁰ Takto upravený hlasovací lístek vloží do úřední obálky a před okrskovou volební komisí jej vhodí do zapečetěné volební schránky. Tímto je volební akt ukončen a občan opouští volební místnost.

Po skončení prvního dne voleb okrsková volební komise zapečetí obě z volebních schránek, tak aby do nich nikdo nemohl vložit nebo z nich vybírat hlasovací lístky, stejně tak se postará i o volební dokumenty. Než se zahájí druhý den voleb, opět okrsková volební komise zkontroluje, zda jsou pečete v pořádku a neporušeny, pak je sejme a zahájí se druhý den hlasování do voleb do zastupitelstva obce.¹⁸¹

V sobotu ve 14 h jsou v obci uzavřeny volební místnosti. Pokud však ještě někteří voliči nestihli odvolit a nachází se ve volební místnosti nebo před ní, bude takovýmto voličům povoleno odvolit. Až se tak stane a všichni odvolí, předseda okrskové volební komise prohlásí volby za ukončené. V obci, kde je vytvořen pouze jeden volební okrsek za předpokladu, že se spolu s volbami do zastupitelstva obce nekonají jiné volby, může předseda okrskové volební

---

¹⁷⁶ § 33 odstavec 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁷ § 25 odstavec 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁸ § 33 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁷⁹ § 33 odstavec 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁰ § 34 odstavec 4 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸¹ § 37 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

komise hlasování ukončit k okamžiku, kdy odvolí poslední z voličů zapsaných v seznamu voličů. Po té předseda okrskové volební komise zapečetí obě volební schránky tak, aby do nich nešlo nic vkládat ani z nich nic vybírat. Toto se děje v obcích, kde je vytvořen více jak 1 volební okrsek. Ve 14h zahájí sčítání hlasů poté, co zkontroluje neporušenost pečeti.¹⁸²

5.12 Zjišťování výsledků voleb

Sčítání hlasů se kromě členů okrskové volební komise mohou účastnit zaměstnanci Českého statistického úřadu, zaměstnanci obce, vlastníci osvědčení dle zvláštních právních předpisů, členové Státní volební komise a také další osoby, které k tomu dostali povolení od Státní volební komise.¹⁸³ Nepoužité hlasovací lístky a úřední obálky s výjimkou hlasovacích lístků, které byly určeny ke sčítání hlasů, předseda okrskové volební komise nechá zapečetit a poté dá otevřít hlasovací schránku, popřípadě i přenosnou hlasovací schránku, byla-li voliči využita a všechen obsah smíchá dohromady.¹⁸⁴ Úřední obálky jsou spočítány a jejich počet porovnán se seznamem voličů. Neúřední obálky a hlasovací lístky, které byly nalezeny bez úřední obálky jsou z hlasování vyloučeny. Poté jsou hlasovací lístky vyjmuty z obálek a sečtou se hlasy pro volební strany a kandidáty.¹⁸⁵ Počet hlasů volební strany je určován dle celkového počtu hlasů, které obdrželi její kandidáti. Nad správností sčítání hlasů dohlíží předseda okrskové volební komise. Jestliže se v obálce objeví hlasovací lístek, který není na předepsaném tiskopise, hlasy z něj nejsou započítávány.¹⁸⁶

Zákon stanoví, v kterých případech je hlas voliče neplatný. Hlas voliče je neplatný, jestliže neoznačil na hlasovacím lístku ani volební stranu, ani žádného kandidáta; označil-li na hlasovacím lístku křížkem ve čtverečku v záhlaví sloupce volební strany více než jednu volební stranu; označil-li na hlasovacím lístku křížkem v rámečku před jménem kandidáta více kandidátů, než má být voleno členů zastupitelstva obce, bez ohledu na to, že kandidát se kandidatury vzdal nebo byla jeho kandidatura odvolána; jestliže hlasovací lístek nebyl vložen do úřední obálky; jestliže je hlasovací lístek přetržen; je-li v úřední obálce několik hlasovacích lístků do téhož zastupitelstva obce.¹⁸⁷ Pokud jsou na hlasovacím lístku zřetelné

---

¹⁸² § 39 odstavec 1, 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸³ § 40 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁴ § 40 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁵ § 40 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁶ § 40 odstavec 4, 6 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁷ § 41 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

a čitelné všechny údaje, nemá na jeho platnost vliv poškození nebo přeložení. Rozhodující hlas určující platnost hlasovacího lístku má okrsková volební komise.¹⁸⁸

O průběhu a výsledcích hlasování je okrskovou volební komisí vyhotoven zápis ve dvojím stejnopise, který je následně podepsán všemi jejími členy.¹⁸⁹ Náležitosti zápisu jsou uvedeny v zákoně. Jeden stejnopis pak předseda okrskové volební komise nebo jiný její pověřený člen předá Českému statistickému úřadu.¹⁹⁰ Jestliže není zápis takto předán do 24h po ukončení hlasování v příslušném volebním okrsku, proběhne opětovné hlasování.¹⁹¹ O převzetí bezchybného zápisu je Českým statistickým úřadem vydán písemný doklad. Tímto je také ukončeno zasedání okrskové volební komise.¹⁹² Druhý stejnopis o průběhu a výsledcích hlasování spolu s ostatní potřebnou dokumentací předá okrsková volební komise do úschovy obecnímu úřadu.¹⁹³ Výsledky voleb pak zjišťuje Český statistický úřad dle modelu stanoveného v zákoně.¹⁹⁴

Zajímavostí tohoto modelu je, že současným zákonem do voleb do zastupitelstva obce bylo zavedeno tzv. kvorum, omezující vstup stran do skrutinia, a to ve výši 5 % získaných hlasů z celkového počtu hlasů, vyděleného počtem volených zastupitelů a vynásobeného počtem kandidátů, kandidujících za danou stranu, maximálně však počtem, rovným počtu volených zastupitelů.¹⁹⁵

počet hlasů, nutný pro postup do skrutinia	$\geq 5\% \times$	celkový počet platných hlasů $\times$	počet kandidátů na kandidátní listině počet členů voleného zastupitelstva
---	-------------------	--	--

Zápis o výsledku voleb do zastupitelstva obce je vyhotoven taktéž Českým statistickým úřadem a posléze je podepsaný předán příslušnému registračnímu úřadu.¹⁹⁶ Registračním úřad zveřejní výsledky voleb na úřední desce a to bezodkladně.¹⁹⁷ Výsledky voleb také Český statistický úřad zašle zmocněncům volebních stran a nezávislým

¹⁸⁸ § 41 odstavec 4, 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁸⁹ § 42 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹⁰ § 43 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹¹ § 43 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹² § 43 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹³ § 43 odstavec 5 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹⁴ § 45 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹⁵ KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 332

¹⁹⁶ § 46 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹⁷ § 47 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

kandidátům.¹⁹⁸ Zápis o výsledku voleb je také předán Státní volební komisi, která zveřejňuje a vyhláší celkové výsledky voleb do zastupitelstev obcí.¹⁹⁹ Po 15 dnech od tohoto aktu ukončuje svoji činnost okrsková volební komise.²⁰⁰ Zvolení kandidáti do zastupitelstva obce obdrží osvědčení o zvolení.²⁰¹ Ukončením hlasování je kandidát zvolen a je mu přidělen mandát.²⁰² Mandát tedy vzniká zvolením. V zákoně jsou taxativně uvedeny důvody zániku mandátu a je to například odmítnutí slibu nebo jeho složení s výhradou, úmrtím nebo neslučitelností funkcí, či pravomocným rozhodnutím soudu, kdy byl člen zastupitelstva odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.²⁰³ Uvolní-li se místo v zastupitelstvu obce, nastupuje náhradník z kandidátní listiny dané volební strany, které byl původní zastupitel členem.²⁰⁴

5.13 Dodatečné volby, opakované volby a opakované hlasování, nové volby

Zastupitelstvo obce není zvoleno, jestliže byl podán návrh na neplatnost hlasování nebo voleb a soud jej shledá oprávněným, volby se v obci vůbec nekonaly, anebo nebyl okrskovou volební komisí odevzdán zápis o průběhu a výsledku hlasování.²⁰⁵

Nové volby do zastupitelstva obce podle tohoto zákona se konají, jestliže se počet členů zastupitelstva obce sníží o více než polovinu oproti počtu určenému podle zákona a nejsou-li náhradníci podle, jestliže se počet členů zastupitelstva obce sníží pod hranici 5 a nejsou-li náhradníci, dojde-li ke vzniku nové obce, dojde-li ke vzniku nové městské části nebo nového městského obvodu, dojde-li k rozpuštění zastupitelstva obce podle zvláštního právního předpisu.²⁰⁶ Jestliže by se měly nové volby konat 6 měsíců před koncem funkčního období zastupitelstva, zákon toto neguje.²⁰⁷

---

¹⁹⁸ § 49 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

¹⁹⁹ § 51 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁰ § 52 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰¹ § 53 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰² § 69 odstavec 1 z. č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

²⁰³ § 55 odstavec 2, 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁴ § 56 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁵ § 54 odstavec 1 písmeno a) b) c) z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁶ § 58 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁷ § 58 odstavec 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

6. Soudní přezkum

Ve věci soudního přezkumu problematiky voleb do zastupitelstva obce jsou příslušné krajské soudy a to dle zákona číslo 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.²⁰⁸ Soudního přezkumu se lze domáhat v případě chyb a nedostatků v seznamech; proti odmítnutí kandidátní listiny, škrtnutí kandidáta na kandidátní listině nebo proti provedení registrace kandidátní listiny pro volby do zastupitelstva obce; proti usnesení, kterým zastupitelstvo obce vysloveno, že mandát člena zastupitelstva obce zaniká, nebo proti obdobnému rozhodnutí ředitele krajského úřadu nebo ministra vnitra.²⁰⁹ Každá osoba, která měla právo volit do zastupitelstva obce a taktéž každá volební strana se zaregistrovanou kandidátní listinou je oprávněna podat návrh na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta a to do 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb Státní volební komisí a to vždy za předpokladu, že by mohly být ovlivněny výsledky voleb do zastupitelstva obce.²¹⁰

6.1 Volby do zastupitelstva města Krupka

Ve městě Krupka, se stejně jako v ostatních obcích v celé České republice, konaly ve dnech 15. a 16. října 2010 volby do zastupitelstev obcí. Navrhovatelé se návrhem, který Krajský soud v Ústí nad Labem obdržel dne 21. října 2010, domáhali vyslovení neplatnosti hlasování ve volebních okrscích 5, 8 a 9 a neplatnosti voleb do zastupitelstva města Krupka. Stručně řečeno, jedna z kandidujících sdružení do zastupitelstva obce (volební sdružení č. 3 – Česká strana národně sociální, dále jen „ČSNS“ a NK – Šance pro město, dále jen „nezávislý kandidát“) měla dle navrhovatelů ovlivňovat voliče, převážně sociálně slabé občany romských komunit v městských částech obce tím, že ve volební dny 15. a 16. října 2010 byly ve městě distribuovány volební obálky s volebními lístky lidmi, kteří k distribuci volebních lístků neměli žádné pravomoci. Za vhození volebního lístku z takto distribuovaných obálek, ve kterých měly být již vyplněné volební lístky s označením volebního sdružení č. 3 – ČSNS a NK – Šance pro město, bylo organizátory akce vypláceno 300,- Kč, byl nabízen oběd v restauraci (U Buchtů, U Václava, U Žida) a rozdávány nákupní lístky do obchodu TESCO. Z předem oznámených shromaždišť uvedených na distribuovaných letácích, kde se vydávaly obálky s volebními lístky, byli občané naváženi auty k volebním místnostem, kde za kontroly

---

²⁰⁸ § 59 odstavec 1 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²⁰⁹ § 59 odstavec 2, 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²¹⁰ § 60 odstavec 1, 2 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

organizátorů vhodili volební lístek do urny a následně byli odváženi na místo, kde jim měly být předány slíbené odměny a dary. V některých případech byla občanům nabízena finanční částka za poskytnutí volebního hlasu i před samotnými budovami, ve kterých byly umístěny volební místnosti.

Při posouzení podaného návrhu v části, kterou soud vyhodnotil jako návrh na neplatnost voleb – tedy námitky proti nepřipustně vedené volební kampani, soud vycházel z ustanovení § 60 odst. 3 volebního zákona.²¹¹ To stanovuje, že návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, pokud má za to, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který mohl ovlivnit výsledky voleb. V jednání popsaném navrhovatelem, kdy za příslib volby určitým způsobem v den konání voleb je nabízen voličům určitý finanční obnos, by bylo možné spatřovat nečestné a nepoctivé vedení volební kampaně v rozporu se zásadami dobrých mravů a morálky. Zákaz vedení nečestné a nepoctivé volební kampaně při volbách do zastupitelských sborů v České republice se však vztahuje jen na volby do Parlamentu České republiky, když tento zákaz je zakotven toliko v ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, zatímco ve volebních zákonech pro volby do zastupitelstev obcí či zastupitelstev krajů není obsažen. Z právě uvedeného vyplývá, že pojetí volební kampaně obchodně-tržním způsobem, spočívajícím v předávání finanční odměny za příslib hlasování určitým způsobem, není jednáním, které by představovalo nějaké porušení volebního zákona, a to včetně jeho ustanovení § 30. Pojetí volební kampaně obchodně-tržním způsobem totiž nelze subsumovat pod žádný ze 3 odstavců ustanovení § 30 citovaného zákona. Z tohoto důvodu proto soud ani nemohl shledat naplnění základního předpokladu pro vyslovení neplatnosti voleb, a to rozpor s volebním zákonem. Pro tyto důvody soud návrh na vyslovení neplatnosti voleb zamítl.

Jako druhým se soud vypořádával s otázkou neplatnosti hlasování ve volebních okrscích 5, 8 a 9. Opakovaným a organizovaným svážením osob před volební místnosti volebních okrsků č. 5, 8 a 9 došlo k porušení § 30 odst. 3 volebního zákona,²¹² neboť byl porušen zákaz v den voleb provádět volební agitaci a propagaci pro volební strany a nezávislé kandidáty v objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem soud dospěl k závěru, že bylo jednoznačně prokázáno, že v den voleb docházelo v bezprostředním okolí budov, v nichž byly umístěny volební místnosti pro volební okrsky č. 5, 8 a 9 k volební agitaci a propagaci pro volební strany a nezávislé kandidáty, a to ve prospěch konkrétní volební strany v takovém rozsahu, že

---

²¹¹ § 60 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²¹² § 30 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

byly překročeny zákonodárcem velice benevolentně nastavené hranice. Jednoznačně bylo doloženo, že voliči byli k volebním místnostem pro volební okresky 5, 8 a 9 organizovaně svázení za účelem volby konkrétní volební strany, když po vystoupení z automobilů šli přímo do volební místnosti, kde vykonali své právo volit. Soud je přesvědčen, že bez takto organizovaného svozu k volebním místnostem (a následně poskytnutým odměnám, což však není důvodem pro vyslovení neplatnosti hlasování) by většina osob, která volila, se voleb do zastupitelstva města Krupka ve volebních okrscích 5, 8 a 9 vůbec nezúčastnila.

Je zde tedy dána i příčinná souvislost mezi protizákonností, která spočívá v porušení ustanovení § 30 odst. 3 volebního zákona²¹³ a celkovým počtem hlasů odevzdaných pro volební stranu č. 3. Rovněž je dána i zásadní intenzita této protizákonnosti, která v tomto konkrétním případě dosahuje takového stupně, že je možno důvodně předpokládat odlišné výsledky voleb, tedy jiné složení zastupitelského sboru, pokud by k takovému jednání nedošlo. Proto soud rozhodl, že hlasování ve volbách do zastupitelstva města Krupka, konaného ve dnech 15. a 16. října 2010 ve volebním okrsku č. 5, 8 a 9, je neplatné.²¹⁴

6.1.1 Ústavní soud České republiky

Ministr vnitra České republiky na základě usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem vydal rozhodnutí o opakování hlasování ve volbách do zastupitelstev obcí, oznámeného sdělením Ministerstva vnitra č. 353/2010 Sb., ze dne 30. listopadu 2010²¹⁵, a to ve věci opakování hlasování ve volebních okrscích číslo 5, 8 a 9 města Krupky. Proti rozhodnutí ministra vnitra a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. listopadu 2010, č. j. 15 A 92/2010-51 však byla dne 17. prosince 2010 podána ústavní stížnost k Ústavnímu soudu České republiky.

Ústavní soud v odůvodnění svého rozsudku shledal mnoho chyb, kterých se dopustil Krajský soud v Ústí nad Labem. Zásadní pochybení však spatřuje v tom, že soud ve svém odůvodnění v žádném případě nemůže použít argumentaci, jehož východiska jsou v nesouladu s principy demokratického právního státu ve smyslu preambule a čl. 1 Ústavy. Exces, jehož se dopustil krajský soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí v pasážích o přípustnosti pojetí voleb "obchodně tržním způsobem" je východiskem, které je s principy demokratického právního státu v natolik extrémním a hrubém nesouladu, že by sám o sobě stačil k tomu, aby Ústavní soud napadené usnesení zrušil, neboť při testu proporcionality

---

²¹³ § 30 odstavec 3 z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí

²¹⁴ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. listopadu 2010, č. j. 15A 92/2010-51

²¹⁵ Sdělení Ministerstva vnitra České republiky ze dne 30. listopadu 2010, č. 353/2010 Sb.,

zájem na ochraně demokratického právního státu bez jakékoliv pochybnosti převažuje nad minimalizací zásahu, a to i v případě, že by snad nebyla v řízení před krajským soudem provedeným dokazováním zjištěna objektivní "příčinná souvislosti mezi volební vadou a složením zastupitelského sboru nebo alespoň možná příčinná souvislost".

Krajský soud zcela mylně dovodil, že obchodně tržní pojetí voleb je sice nečestné, není však protizákonné. Takové posouzení věci neobstojí ani v rovině podústavního práva. Argument, že podplácení není na rozdíl od voleb do Parlamentu České republiky volebním zákonem v případě voleb do obecních zastupitelstev explicitně uvedeno jako skutková podstata porušení volebního zákona, nemůže obstát. Smyslem voleb do obecního zastupitelstva není dražba funkcí v obecní samosprávě, ale vyjádření nezávislé vůle voličů při výběru kandidátů. Vůle voliče, který je zkorumpován, není nezávislá. V souzené věci krajský soud vzal za prokázané porušení volebního zákona ve třech, tedy více než v jedné čtvrtině volebních okrsků. I toto zjištění stačí k závěrům o zkreslení celého volebního výsledku. V daném případě by opakované hlasování pouze ve třech volebních okrscích za situace, kdy všechny volební okrsky tvoří jediný společný obvod, zakládalo evidentní porušení principu rovnosti hlasů. Voliči, kteří by znovu hlasovali pouze ve třech okrscích, by znali již výsledek ve všech zbývajících okrscích včetně jmen těch, kteří již byli do zastupitelského sboru obce zvoleni, a mohli by tak své hlasování této skutečnosti přizpůsobit. Ústavní soud uzavírá, že postupem krajského soudu a jeho rozhodnutím došlo k porušení čl. 36 LZPS, což mělo za následek porušení čl. 1, 5 a čl. 102 Ústavy a dále k porušení čl. 21 odst. 1, 3 a 4 a čl. 22 LZPS.

Ústavní soud proto ústavní stížnosti ze shora uvedených důvodů vyhověl a rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem a rozhodnutí ministra vnitra o opakovaném hlasování ve volbách do zastupitelstev obcí, oznámené sdělením Ministerstva vnitra č. 353/2010 Sb. ze dne 30. listopadu 2010, a to pokud jde o opakované hlasování ve volebních okrscích č. 5, 8 a 9 města Krupky, podle § 82 odst. 1, odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu zrušil.²¹⁶

6.1.2 Druhé (opakované) volby

Dne 7. května 2011 se na základě rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 18. ledna 2011 a usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem 15A 92/2010-118 ze dne 17. března 2011²¹⁷ konaly opakované volby do zastupitelstva Města Krupka.

²¹⁶ Rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 18. ledna 2011, Pl. US 57.10

²¹⁷ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. března 2011, č. 15 A 92/2010-118

K námitce, že se objevilo veliké množství stejně vyplněných hlasovacích lístků, které byly vyplněny stejnou rukou a stejnou propiskou, soud uvádí následující. Celkový počet osob zapsaných ve výpisech ze seznamu voličů a jejich dodatků byl ke dni předmětných voleb 11 155. Z těchto oprávněných voličů přišlo k volbám 3 907 voličů a odevzdalo obálku 3 898 voličů. Přestože navrhovatelé uváděli, že stejně vyplněné hlasovací lístky budou tvořit většinu hlasů pro volební stranu č. 1 a č. 3 ve volebních obvodech č. 4, 5, 6, 8 a 9, soud přistoupil ke kontrole všech odevzdaných hlasovacích lístků. Po kontrole 3 898 hlasovacích lístků ze všech jedenácti volebních okrsků Města Krupka soud zjistil, že je možno identifikovat 60 kusů naprosto totožných hlasovacích lístků, na kterých jsou zaškrtnáni jednotliví kandidáti napříč volebními stranami v naprosto stejné kombinaci. U těchto shodně vyplněných hlasovacích lístků je možno identifikovat dva „rukopisy“ (styly křížkování a použitá psací náčiní). Ve volební dokumentaci bylo soudem nalezeno ještě dalších 26, které se však od výše zmíněných hlasovacích lístků lišily v jednom až dvou preferenčních hlasech. Dle názoru soudu je zcela vyloučena možnost náhodné shody ve vyplnění preferenčních hlasů na hlasovacím lístku v takovém rozsahu. V daném případě bylo totiž možno rozdělit 21 hlasů mezi 218 kandidátů. Možnost, aby se náhodně opakovala zcela stejná kombinace preferenčních hlasů v počtu 60 kusů, je ze statistického hlediska minimální. Přestože soud respektuje, že v rámci voleb hraje významnou roli volební kampaň a veřejná známost kandidátů a jejich postoje, cíle a morální profil, přesto shodnost preferencí u takto vysokého počtu voličů považuje s pravděpodobností hraničící s jistotou za nemožné. Na tomto místě soud podotýká, že mezi „podezřelé“ hlasovací lístky si v tomto případě nezařadil lístky, ve kterých se preference voličů lišila pouze v jednom či dvou preferenčních hlasech. Vzhledem ke všem výše uvedeným indiciím, zejména s důrazem na existenci 60 kusů zcela shodně vyplněných hlasovacích lístků dospěl soud k závěru, že v předmětném opakovaném hlasování ve volbách do zastupitelstva Města Krupka došlo k manipulaci s voliči.

Veden duchem již známé judikatury zdejší soud přistoupil k přezkoumání skutečnosti, zda výše zmíněných 60 kusů hlasovacích lístků mohlo mít vliv na výsledek voleb do zastupitelstva Města Krupka. Z počtu 3 898 odevzdaných hlasovacích lístků vyhledal soud 60 kusů hlasovacích lístků, jejichž úprava byla s pravděpodobností hraničící s jistotou výsledkem nedovolené manipulace s voliči. Podíl těchto shodně vyplněných hlasovacích lístků činí 1,5 % z celkového počtu odevzdaných hlasovacích lístků. Soud se však nespokojil s pouhým porovnáním počtu celkem odevzdaných hlasovacích lístků a počtu zcela totožně upravených, a přistoupil k výpočtům, jaký vliv by mělo na výsledek voleb jako takových, kdyby uvedené lístky nebyly vůbec odevzdány. Při výpočtu počtu mandátů pro jednotlivé

strany dospěl soud k závěru, že v případě eliminace podezřelých hlasovacích lístků by nedošlo k žádné změně v počtu mandátů přidělených jednotlivým volebním stranám. Na této úrovni by tedy k „zatemnění“ výsledků voleb v daném případě při uvedeném počtu problematických hlasovacích lístků nemohlo dojít.

Následně tedy soud přistoupil ještě ke zjišťování, zda by uvedené hlasovací lístky mohly mít vliv na pořadí kandidátů u volebních stran č. 1, 3 a 12 na místech, které zajišťují dle výsledků voleb účast v zastupitelstvu obce. Z výše uvedených výpočtů dospěl soud k závěru, že předmětných 60 hlasovacích lístků mohlo ovlivnit výsledky voleb na úrovni obsazení mandátů pro jednotlivé volební strany konkrétními kandidáty. Zákon spojuje neplatnost hlasování pouze s protizákonným jednáním nebo opomenutím, k němuž dojde ve volební místnosti a v jejím bezprostředním okolí během přesně zákonem vymezeného časového úseku končícího uzavřením volebních místností, a to za situace, kdy porušení zákona dosáhne takové intenzity a rozsahu, že je způsobilé mít vliv na výsledek hlasování. Výsledkem hlasování je projev vůle voličů, který je vyjádřen konkrétní úpravou hlasovacích lístků a jejich odevzdáním zákonem stanovenými způsoby. V daném konkrétním případě dospěl soud k závěru, že nebylo prokázáno, že by došlo k nezákonnostem v období předcházejícím samotnému hlasování voličů, ale naopak právě v den konání voleb. Jak je výše uvedeno, výsledkem hlasování, je projev vůle voličů, který je vyjádřen konkrétní úpravou hlasovacích lístků a jejich odevzdání. Soud dospěl k závěru, že pokud byla voličům vnučována či podbízena cizí vůle vyjádřená v konkrétní úpravě hlasovacího lístku a samotné odevzdání hlasovacího lístku mělo být motivováno zjištěnými důvody, jedná se o zásah do průběhu hlasování.

Proto soud konstatuje, že v předmětném případě nejsou dány podmínky k vyslovení neplatnosti voleb, ale jsou dány podmínky vyslovení neplatnosti opakovaného hlasování. Vzhledem k tomu, že zcela shodně upravené hlasovací lístky se vyskytovaly napříč prakticky všemi volebními okrsky, dospěl soud k závěru, že jsou dány podmínky pro vyslovení neplatnosti opakovaného hlasování ve všech volebních okrscích, tedy v celém městě Krupka.²¹⁸

6.1.3 Třetí (opakované) volby

I třetí volby do zastupitelstva obce Krupka byly napadeny před soudem. Ten však ve svém usnesení ze dne 10. října 2011 uvedl: „Soud konstatuje, že i přes vyžádání si

---

²¹⁸ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. června 2011, č. 15A 34/2011-57

podkladů z iniciativy soudu od Policie České republiky, nebyly soudu předloženy žádné důkazy, které by jednoznačným způsobem prokazovaly opětovné nakupování hlasů voličů při daném hlasování ve volbách do zastupitelstva Města Krupka. Soud konstatuje, že nemůže absolutním způsobem vyloučit, že k takovému zavrženíhodnému jednání nedošlo, ovšem současně dle jeho názoru nebylo dostatečným způsobem prokázáno, že k tomuto nakupování hlasů při předmětném hlasování skutečně došlo a v jakém rozsahu. Ze strany navrhovatelů zůstala tato skutečnost na úrovni tvrzení, jehož pravdivost soudu nebyla doložena relevantními důkazy.“

Soud dospěl k závěru, že nebyly splněny předpoklady pro vyslovení neplatnosti voleb či neplatnosti hlasování ve volbách do zastupitelstva města Krupka konaného dne 10. září 2011, a proto návrhy navrhovatelů zamítl.²¹⁹

---

²¹⁹ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. října 2011, č. 15A 59/2011-85

ZÁVĚR

Hlavním cílem bakalářské práce bylo uceleně popsat průběh voleb do zastupitelstva obce za využití platných právních předpisů. V práci jsem se snažila volby do zastupitelstva obce popsat v celém rozsahu, ale vzhledem k vysoké obsáhlosti tématu jsou některé části pouze zmíněny a obecně nastíněny. Uvažovala jsem o vynechání některých částí, ale pak by celek nepůsobil uceleně, což bylo mým hlavním cílem. Jak jsem již nastínila, téma voleb do zastupitelstva obce je dosti obsáhlé, proto nebylo snadné postihnout jej podrobně jako celek.

Představu o dělení práce, kterou jsem v úvodu měla, jsem splnila. V první polovině práce jsem nejdříve obecně vymezila pojem místní správy, historie, právní zakotvení, jak se samospráva projevuje v rámci Evropské unie atd. Tyto obecné instituty jsou hojně popsány a nacházejí se v mnoha učebnicích správního práva, já jsem při jejich výkladu využila publikací pana profesora Sládečka, Průchy, Hendrycha a docenta Koudelky. Také jsem použila právní normy jako jsou například Ústava, Listina základních práv a svobod a zákon o obcích. V neposlední řadě také publikaci veřejného ochránce práv týkající se práv občanů obce. Text se mi zpracovával poměrně dobře, protože jsem měla na výběr z mnoha variant publikací.

Ve druhé polovině práce jsem popisovala institut voleb do zastupitelstva obce, právní zakotvení, dále na vlastní pojem voleb, práva občanů obce, průběh hlasování při volbách do zastupitelstva obce atd. Při vymezení pojmů jsem využila publikaci profesora Krejčího, ale hlavním zdrojem při vypracování této části práce mi byl zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Musím říci, že volby do zastupitelstva obce nejsou tak hojně zpracovány, jako výše zmíněné instituty z první části práce. Publikace se spíše zabývají volbami do Poslanecké sněmovny a Senátu České republiky, či krajskými volbami. Proto jsem využila hlavně zákon o volbách do zastupitelstev obcí. Při stručném popisu průběhu voleb do zastupitelstva obce jsem také využila vlastních zkušeností načerpaných z účasti ve volbách. Velice mě zaujal institut panašování, který si myslím, že občané České republiky příliš nevyužívají, protože jej neznají, nebo jim přijde příliš složitý a obávají se, že jejich hlasy budou neplatné, pokud se o tento způsob volby pokusí. Proto bych ocenila, aby byl tento způsob volby občanům blíže vysvětlen a to jak ze strany Ministerstva vnitra České republiky, které je ústředním orgánem státní správy na úseku voleb, tak ze strany médií, či autorů učebnic a různých „průvodců“ pro občany.

V poslední části práce jsem se zaměřila na konkrétní příklad z rozhodovací praxe soudů týkající se voleb do zastupitelstva města Krupka. Nastudovala jsem mnoho judikatury,

jak krajských soudů, tak Ústavního soudu České republiky a snažila jsem se uceleně shrnout celou problematiku opakovaných voleb v této obci a objasnit jejich příčiny. Nejprve jsem obecně charakterizovala soudní přezkum a následně se zabývala judikátem, který řešil první volby do zastupitelstva ve městě Krupka. Seznámila jsem se s obsahem tohoto judikátu a snažila jsem se jej zestručnit tak, aby nebyl příliš rozsáhlý, ale dalo se z něj vyčíst, o co vlastně v tomto případě šlo. Následně jsem studovala rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky navazující na první judikát. Dále jsem se zabývala rozsudkem Ústavního soudu České republiky, který byl vydán v návaznosti na předchozí judikát i rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky. Opět jsem se jej snažila stručně a uceleně vysvětlit. Na základě výše uvedených judikátů se ve městě Krupka konaly opakované volby do zastupitelstva. K tomuto jsem také studovala judikát a stejně tak i ke třetím opakovaným volbám do zastupitelstva města Krupka. Stručně shrnout všechnu judikaturu soudů tak, aby nebyla příliš rozsáhlá, ale přesto srozumitelná nebylo jednoduché, doufám ale, že se mi toto podařilo a průběh řádných i opakovaných voleb ve městě Krupka jsem dostatečně a kvalitně zpracovala. Na tuto část bakalářské práce jsem se velice zaměřila.

V práci jsem se vždy snažila teoreticky popsat jednotlivé instituty, které se týkaly mnou zvoleného tématu bakalářské práce a v poslední části jsem se teorii snažila aplikovat na konkrétní a existující příklad.

Při psaní bakalářské práce jsem hodně pracovala s právními předpisy jako jsou Ústava, Listina základních práv a svobod, zákon o obcích a volbách do zastupitelstva obce, okrajově i jinými zákony.

Stanovený rozsah práce jsem dodržela a jednotlivé kapitoly jsem dělila tak, aby se vždy týkaly ucelené části tématu.

POUŽITÁ LITERATURA

1. SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 2. vydání, Praha: ASPI – Wolters Kluwer, 2009, 464 s.
2. HENDRYCH, Dušan a kol. *Správní právo. Obecná část*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, 861 s.
3. PRŮCHA, Petr. *Správní právo. Obecná část*. 7. vydání. Brno: Doplněk, 2007. 418 s.
4. KREJČÍ, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. 484 s.
5. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. 1. vydání. Praha: Linde, 2007. 399 s.
6. ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ, Jan. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2004. 232 s.
7. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY, KANCELÁŘ VEŘEJNÉHO OCHRÁNCE PRÁV ČESKÉ REPUBLIKY. *Práva občanů obce (obecná část)*. 3. vydání. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2010. 168 s.

Odborný časopis

1. ECONOMIA. Právní postavení obecního úřadu. *moderní obec*, 2012, roč. XVIII, č. 3, 47 s.

Zákony

1. Z. č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, v platném znění
2. Z. č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění
3. Z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
4. Z. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
5. Z. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů
6. Z. č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel, ve znění pozdějších předpisů
7. Z. č. 128/2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
8. Z. č. 22/2004 Sb., o místním referendu, ve znění pozdějších předpisů
9. Z. č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů
10. Z. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v platném znění
11. Z. č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Judikatura

1. Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2004, č. j. Vol 13/2004-91
2. Usnesení Ústavního soudu České republiky, sp. zn. I. ÚS 35/07
3. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. listopadu 2010, č. j. 15A 92/201051
4. Sdělení Ministerstva vnitra České republiky ze dne 30. listopadu 2010, č. 353/2010 Sb.,
5. Rozhodnutí Ústavního soudu České republiky ze dne 18. ledna 2011, Pl. US 57.10
6. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. března 2011, č. 15 A 92/2010-118
7. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 8. června 2011, č. 15A 34/2011-57
8. Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. října 2011, č. 15A 59/2011-85

Internetové stránky

1. Oficiální stránky Ministerstva obrany České republiky:
<http://www.acr.army.cz/informacniservis/zpravodajstvi/anketa-ve-vojenskych-ujezdech-uz-prinesla-vysledky-65220/>
2. Stanovisko odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra České republiky č. 28/2009 přístupné na: www.mvcr.cz/odk2/SCRIPT/ViewFile.aspx?docid=21351420

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce bylo uceleně teoreticky popsat průběh voleb do zastupitelstva obce, způsob, jakým se skrze volby občané mohou podílet a účastnit na místní správě a teorii aplikovat na konkrétní příklad. Tohoto jsem se snažila docílit tím, že jsem vždy nejprve vymezila základní pojmy vztahující se k tématu a následně popsat vlastní institut, kterým jsem se chtěla zabývat. Mým vlastním příspěvkem v bakalářské práci bylo shrnutí voleb do zastupitelstva města Krupka a vymezení problému, který vznikl na základě těchto voleb. Práce je dělena na tři velké části. V první se za využití učebnic a právních předpisů zabývám vymezením pojmu samospráva, její historií, institutem obce, jejich prvků a dále orgány obce. Ve druhé části za převážného využití zákona o volbách do zastupitelstva obce popisují pojem voleb, právní zakotvení a jednotlivé pojmy týkající se voleb do zastupitelstva obce jako jsou například právo volit, volební strany, kandidátní listiny atd. Třetí část práce se týká opakovaných voleb do zastupitelstva města Krupka, kde jsem zkoumala judikaturu soudů a popisovala průběh voleb v tomto městě.

THE ABSTRACT

The aim of this Bachelor's Diploma Thesis was to describe comprehensively in theory the process of elections for municipal councils, the way through which all nationals can participate in local administration by means of elections and apply the theory to the particular and real example. I was trying to achieve that by defining some basic concepts regarding the topic and afterwards I described the institute which I wanted to deal with. My own contribution to this Bachelor's Diploma Thesis was the summary of elections for the municipal council in Krupka and specifying some problems resulting from those elections. The piece of work is divided into three major parts. In the first part I am concerned with the definition of the concept "the self-government", its history, the institute of municipality, its elements and municipal authorities with the aid of textbooks and applicable legislation. In the second part I make use of the Municipal Elections Act, I describe concepts of elections, legal protection and single concepts relating to municipal elections, as right to vote, parties receiving electoral votes, lists of candidates, and so on. The third part of the work is devoted to the repeated municipal elections in Krupka, I studied judicature and practice of the courts and described the process of elections in that town.

KLÍČOVÁ SLOVA – KEY WORDS

Občan (obce)	National
Obec	Municipality
Právo (př. volit)	Right to vote
Přenesená působnost	Delegated force
Samostatná působnost	Own force
Samospráva	Self-government
Soud	Court
Stát	State
Ústava	Constitution
Veřejná správa	Public administration
Volby	Elections
Zákon	Act
Zastupitelstvo	Municipal council